

ความรู้คือ

ประทีป

ISSN 0125-8583 ฉบับที่ ๓ / ๕๒

อาหาร

กับ

ดอกไม้

สี

สิ่งที่ประกอบขึ้นเป็นอาหารล้วนเป็นทรัพยากรอันมีค่าซึ่งอยู่คู่กับคนไทยมานานนับร้อยปีจากอดีตสู่ปัจจุบัน ดอกไม้เป็นส่วนหนึ่งของพืชพรรณธัญญาหารที่เอื้อประโยชน์ต่อชีวิตมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นทางด้านจิตใจหรือด้านอารมณ์ยังเป็นอาหารตาและอาหารใจซึ่งให้ความสุขชื่นและยังให้คุณค่าทางอาหาร

ดอกไม้นอกจากจะมีสีสันที่สวยงามแล้วยังมีกลิ่นเฉพาะของแต่ละชนิด ดอกไม้แต่ละประเภทให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน トラバโดที่มนุษย์นั้นยังยึดติดกับ รูป รส กลิ่น สี ในโลกใบนี้ ก็คงจะมีแต่ความรักความหลงใหลในดอกไม้มานานาพรรณ

ด้วยดอกไม้มีนานาชนิดให้ประโยชน์ที่แตกต่างกันออกไป ทั้งช่วยลดอาการเจ็บป่วยได้ สิ่งนี้เองที่นำไปสู่ความคิดว่าดอกไม้มีนานาชนิดสามารถนำมาประกอบอาหารเพื่อรับประทานได้

ในอดีตที่ผ่านมา ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษได้นำเอาดอกไม้มาเป็นส่วนประกอบของอาหารอยู่มากมาย คนไทยในสมัยก่อนมีวิถีชีวิตที่สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติรอบตัว มีประสบการณ์ในการสังเกต เรียนรู้และถ่ายทอดวัฒนธรรมการรับประทานอาหารจากคนรุ่นก่อนมายังคน

ผศ.เอกพล อ่อนนุ่มพันธุ์

รุ่นต่อมาอย่างต่อเนื่อง รู้จักเลือกสรรพันธุ์พืชต่างๆ ที่หลากหลายซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นอาหารสมุนไพรมาประกอบเป็นอาหารให้เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพได้อย่างลึกซึ้ง ตลอดถึงการประดิษฐ์ประดอยอย่างวิจิตรบรรจงเพื่อเพิ่มคุณค่าในความเป็นศิลปะและความน่ารับประทานเป็นอาหารตาของผู้ที่พบเห็น

อาหารกับดอกไม้มีคุณค่าหลายประการ เช่น ด้านศิลปะ ด้านสมุนไพร อีกทั้งยังเชื่อมโยงชีวิตกับศาสนา พิธีกรรมและประเพณีไทย ในสำหรับอาหารไทยเราจะเห็นได้ว่ามีการนำเอาดอกไม้มาปรุงแต่งอาหารไม่ว่าจะเป็นอาหารคาวหรืออาหารหวานซึ่งให้ทั้งความอร่อยและความสวยงามอีกด้วย

สารบัญ

- ๒ อาหารกับดอกไม้
- ๖ ๒๕๕๒ จดลองสองศตวรรษแห่งชาตกาลของชาร์ลส์ ดาร์วิน
- ๑๒ GWIM ประเทศไทยสานต่อ...ก่อเครือข่ายด้วยพลังสตรี
- ๑๘ กาแฟโบราณ
- ๒๔ หัวกระโหลกปริศนาใต้ลำนน้ำเจ้าพระยา
- ๒๘ การเปลี่ยนแปลงรอบกำแพงวัง
- ๓๔ ประทีปปริทรรศน์

อาร์. เอ็ม. คูเปอร์

ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ

มงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล

กรรมการและผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์

กิตติยาดี นิลวรรณ

ผู้จัดการสื่อสารสัมพันธ์

วาสนา ประสิทธิ์จิตรกุล

บรรณาธิการ

โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๓๗๘

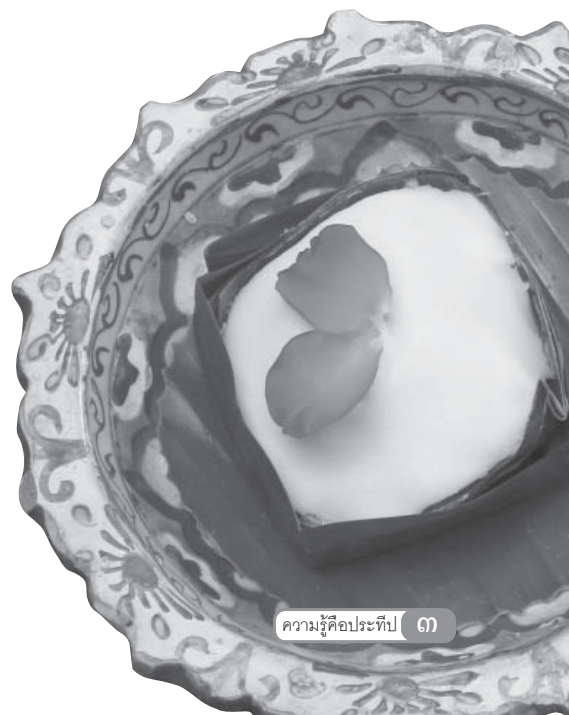
e-mail : th-vnt@exxonmobil.com

บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

๓๑๙๕/๑๗-๒๙ ถนนพระราม ๔

ต.ป.ณ. ๑๘๙ กรุงเทพมหานคร โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๐๐๐

www.esso.co.th

ขนมไทยที่เรารับประทานกันอยู่ในทุกวันนี้ยังใช้ดอกไม้มาช่วยปรุงแต่งกลิ่นให้มีความหอมน่ารับประทานมากยิ่งขึ้น เช่น ดอกมะลิ ในอดีตคนไทยปลูกต้นมะลิไว้ในบริเวณบ้านเพื่อนำดอกมะลิมาลอยในน้ำดื่ม เพื่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย การนำดอกมะลิมาใช้ควรนำดอกตูมและดอกบานมาล้างน้ำให้สะอาดเบาๆ แล้วอบในน้ำที่สะอาดทิ้งเอาไว้หนึ่งคืนก็จะได้น้ำดอกไม้สำหรับเป็นส่วนประกอบของขนมไทยเพื่อให้มีกลิ่นหอม เช่น ข้าวตอก ขนมถ้วยฟู หรือขนมขี้หนู เป็นต้น

ดอกไม้ที่นิยมนำมารับประทานเป็นอาหารมีมากมาย เช่น เกสรชมพู ได้จากชมพูสะแหรก เกสรบานเย็น นำมาเป็นส่วนผสมของข้าวยาต่างๆ เพื่อความสวยงามและรสชาติดีอีกด้วย ดอกขจรนำมาต้มหรือผัดรับประทานกับน้ำพริกต่างๆ ดอกเฟื่องฟ้านำมาชุบแป้งทอดกรอบเป็นเครื่องในสำหรับขนมจีนน้ำพริก ดอกลิ้นทมกลีบขาว ดอกพวงชมพูก็เช่นกัน ดอกอัญชันสีม่วงนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่างในเรื่องของสี ใช้แทนสีผสมอาหารโดยใช้กลีบสีม่วงบดละเอียดใส่น้ำอุ่นพอประมาณบีบน้ำมะนาวลงไปนิดหน่อย จะให้สีม่วงสวยงามใส่ผ้าขาวบางคั้นเอาแต่น้ำ นอกจากจะใช้สีในขนม เช่น ขนมขอม่วงแล้วยังสามารถนำมาปรุงเป็นเครื่องดื่ม ดอกอัญชันได้อีกด้วย ดอกบัวผัน ดอกบัวเผื่อน ดอกเล็กๆ นำมาจิ้มกับเครื่องจิ้มต่างๆ ได้ ดอกกุหลาบก็สามารถนำมายำกลีบกุหลาบได้

อาหารไทยมีเครื่องปรุงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับดอกไม้มากมาย ดอกไม้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้อาหารมีกลิ่น สีสันที่หอมหวานชวนรับประทานและเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ ปัจจุบันอาหารไทยและอาหารเทศแทบทุกประเภทมีส่วนประกอบที่เป็นดอกไม้อยู่มากบ้างน้อยบ้าง ตามตำรับหรือกรรมวิธีในการปรุงแต่งจนเกิดเป็นคำว่า “อาหารกับดอกไม้” ด้วยเหตุนี้เองดอกไม้จึงมีคุณประโยชน์มากมายดังที่บรรพบุรุษได้วางพื้นฐานไว้ในอดีตรุ่นแล้วรุ่นเล่า ควรที่เราจะสืบสานต่อโดยการนำมาศึกษาค้นคว้าวิจัยอย่างกว้างขวางเพื่อประโยชน์ต่อมนุษยชาติต่อไป ดังกลอนที่ ‘จิตต์สมาน โกมลลิตี’ แต่งไว้ดังนี้

อันบุปผามาลีสวยสด
บุษย์เสพอาหารอยู่ทุกวี่วัน
รสเลิศกลั่นกลืนรส
พอถูกปากถูกลิ้นกินกันเปรม
อันรสมือคืออาหารการประกอบ
จะแก่อ่อนผ่อนตามอารมณ์ปอง
ส่วนตำรับปรับไว้พอเป็นหลัก
มีทุกชาติทุกภาษามาแต่เพรง

จะเห็นได้ว่าคำกลอนที่กล่าวไว้นั้นในเรื่องการประกอบอาหารก็เป็นส่วนหนึ่งของศิลปะในการทำอาหาร คือ ตำรับใครตำรับมัน ในสมัยก่อน ในกลุ่มชนชั้นสูงนั้นก็มีการประกอบอาหารจากดอกไม้อยู่มาก

ทั้งกลิ่นรสแมลงเร้าเฝ้าฝืน
จึงจัดสรรสีกลิ่นรสให้โอหอม
อยากจะชดลืมนักบิดจิตเกษม
จะกินเหมหรืออาหารเชิญท่านลอง
ตามที่ชอบรสจะดีไม่มีสอง
สังเกตลองกลิ่นรสสีจะดีเอง
แจ้งประจักษ์คิดวิเคราะห์ให้เหมาะสม
ผู้ดีเท่านั้นท่านเก่งแทบทุกคน

มาย ในเรื่องของตำรับอาหารนั้นก็มิใช่เป็นหลักแล้วแต่จะมาปรับปรุงให้มีความแตกต่างกัน วัฒนธรรมการนำดอกไม้มาเป็นส่วนประกอบของอาหารนั้นไม่ว่าจะเป็นชาวเอเชียหรือยุโรป ก็นิยมนำดอกไม้มาปรุงเป็นอาหารและเครื่องดื่ม โดยให้มีสีสันและกลิ่นที่น่ารับประทาน ในส่วนของคนไทยเองเป็นคนช่างคิด ช่างปรุงแต่งอาหาร จึงรู้จักที่จะนำสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวมาใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะดอกไม้ ในทุกๆ ภาคของประเทศเราจะเห็นการนำดอกไม้มาเป็นส่วนประกอบอาหาร เช่น ภาคใต้

ข้าวยาก็คือเป็นอีกประเภทหนึ่งที่สามารถนำดอกไม้มาอยู่ในจานอาหารได้ เช่น เกสรดอกชมพูสะแหรก เป็นต้น การนำดอกไม้มาใช้ในการปรุงอาหารก็เพราะมีสีสวย มีรสเปรี้ยวๆ มีกลิ่นหอมๆ เมื่อคลุกเคล้าให้เข้ากันจะทำให้รสชาติข้าวยากีดีขึ้น ส่วนภาคกลางนั้นก็นำดอกไม้มาชุบแป้งทอด เช่น ดอกพวงชมพู ดอกเข็ม ส่วนดอกแคก็นำมายัดไส้แล้วชุบแป้งทอดรับประทานกับน้ำจิ้มมีรสชาติดีอีกด้วย ดอกแคชุบแป้งทอดนั้น เป็นตำรับของพระองค์เจ้าเยาวภาฯ ในตำรับสายเยาวภาฯนั้นมีตำรับเกี่ยวกับดอกไม้ไว้หลายตำรับด้วยกันเช่น ดอกคอลลีเข้าเตาอบ ดอกแคบรรจุไส้ชุบแป้งทอด เป็นต้น

ในการรับประทานดอกไม้ที่นำมาเป็นส่วนประกอบของอาหารไทยนั้นมีการนำมารับประทานในรูปแบบต่างๆ ดังนี้ รับประทานแบบสด เช่น ผสมลงไปในน้ำสลัดผักต่างๆ หรือเป็นผักแกล้มกับของที่มีรสจัดๆ เช่น น้ำพริก และยำต่างๆ รับประทานแบบสุก เช่น การนำไปนึ่งหรือ

ผัด ทอด แกง ปิ้ง ย่าง หรือถ้ามีมากเกินไปรับประทานไม่ทันก็สามารถนำไปดองเป็นการถนอมอาหารได้อีกวิธีหนึ่ง ส่วนการประกอบขนมไทยนั้น สามารถนำดอกไม้มาผสมลงไปในส่วนผสมได้เช่น ดอกอัญชัน ดอกโสน

การที่จะนำดอกไม้มารับประทานนั้นเราจะต้องรู้แหล่งที่มาเสียก่อน เพราะในปัจจุบันมีการใช้สารเคมีกันมากเกินไปจนมีความจำเป็น ถ้ารับประทานเข้าไปอาจจะเกิดโทษต่อร่างกายได้ แต่ถ้าเราปลูกเองก็สามารถรับประทานได้อย่างมั่นใจ

Food and Flowers

Thailand is rich with a variety of flowers, which not only have good smell and color, but also good taste and good nutrients. Our ancestors have known for a long time how to create dishes with flowers.

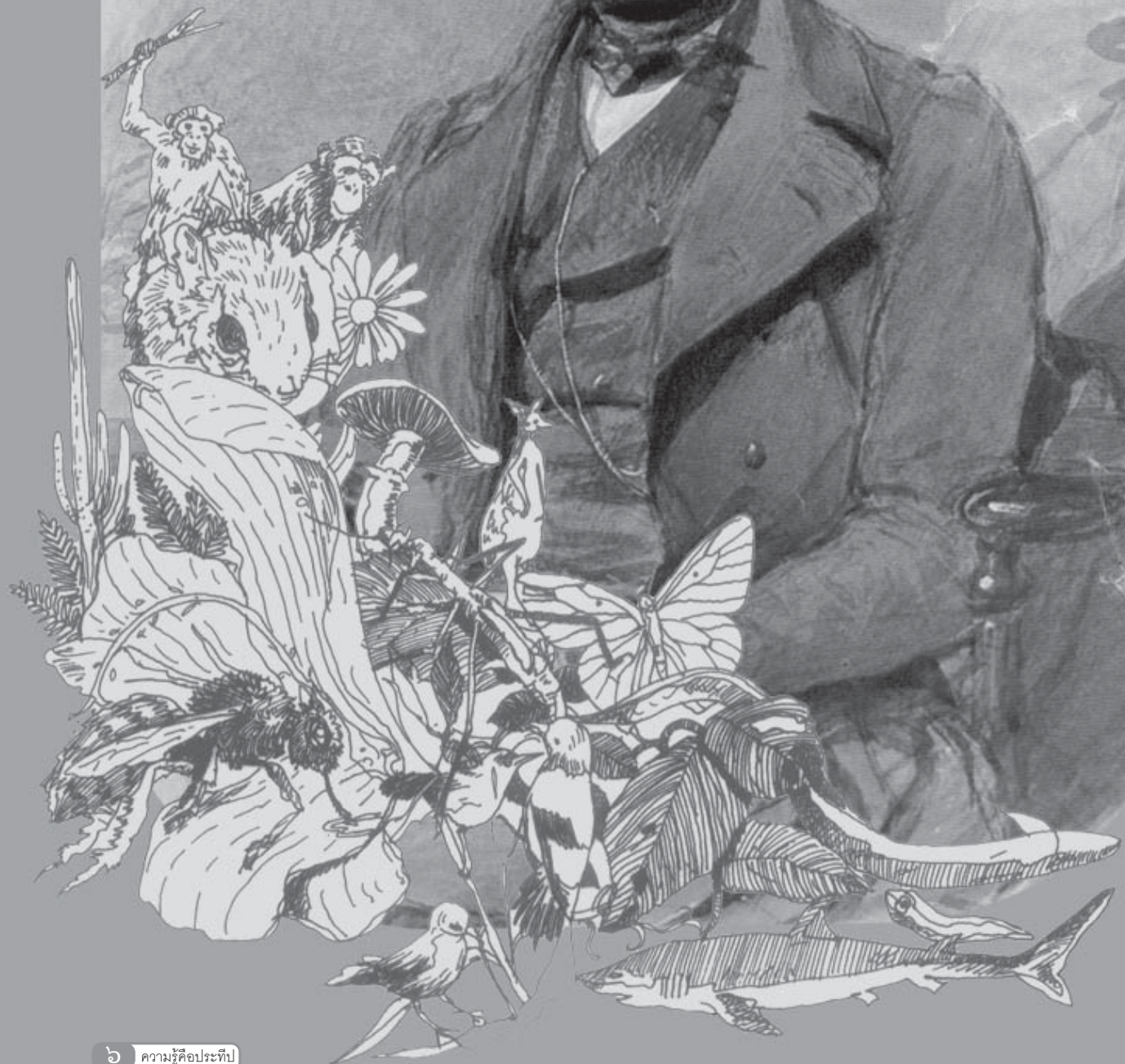
ภาพ : คัมภีร์ ตีรประเสริฐ
อรุณ เพิ่มพูนโสภณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอกพล อ่อนน้อมพันธุ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารไทย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนดุสิต

๒๕๕๒

ฉลองสองศตวรรษ
แห่งชาตกาล
ของ
ชาร์ลส์ ดาร์วิน

สุทัศน์ ยกส้าน

น พ.ศ. ๒๓๗๔ (รัชสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว) หนึ่งหมื่นอังกฤษคนหนึ่งได้ตัดสินใจเดินทางไกลไปกับเรือชื่อ Beagle เป็นเวลานาน ๕ ปี จากนั้นอีก ๒๘ ปี เขาได้เรียบเรียงหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ Origin of Species (กำเนิดของสิ่งมีชีวิตพันธุ์ต่างๆ) ซึ่งวิคิดที่นำเสนอในหนังสือเล่มนั้นได้ปฏิวัติมุมมองของมนุษย์เรื่องธรรมชาติอย่างมโหฬาร บุคคลคนนั้นชื่อ ชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Robert Darwin)

ชาร์ลส์ ดาร์วิน เกิดเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๓๕๒ ที่เมือง Shrewsbury ในอังกฤษ บิดาเป็นแพทย์ที่มีฐานะดี ปู่เป็นนักธรรมชาติวิทยาชื่อ อีริสมัส ดาร์วิน (Erasmus Darwin) ส่วนมารดาเป็นบุตรสาวของโจเซย์ห์ เว็ดจ์วูด (Josiah Wedg-

wood) ผู้เป็นนักทำกระเบื้องเคลือบดินเผาที่มีชื่อเสียงกระฉ่อนโลก ในวัยเด็ก ดาร์วินไม่ได้เรียนหนังสือเก่ง จนบิดาตำหนิว่าเขาเป็นคนไม่มีอะไรดีเลยและวันหนึ่งในอนาคตเขาจะทำให้ชื่อเสียงวงศ์ตระกูลป่นปี้ดาร์วินได้เข้าเรียนแพทย์ที่มหาวิทยาลัย Edinburgh เพื่อเจริญรอยตามบิดา แต่เรียนไม่สำเร็จเพราะทนฟังเสียงโอ้อวดครวญของคนไข้เวลาถูกผ่าตัดโดยไม่วางยาสลบไม่ได้ จึงตั้งใจจะเป็นนักเทศน์ด้วยการเข้าเรียนเทววิทยาที่ มหาวิทยาลัย Cambridge แต่ใช้เวลาเก็บสะสมตัวดวงและแมลง เมื่อได้ไปสำรวจทางตอนเหนือของ Wales การได้เห็นธรรมชาติที่หลากหลายทำให้ ดาร์วินตัดสินใจเป็นนักธรรมชาติวิทยา และเมื่อจอห์น เฮนสโลว์ (John Henslow) แห่งมหาวิทยาลัย Cambridge เขียนจดหมายรับรองให้ดาร์วินไปทำงานวิทยาศาสตร์บนเรือ Beagle โดยไม่มีเงินเดือนตอบแทน ดาร์วิน ก็ตัดสินใจเดินทางไปกับเรือ Beagle ทันที

เรือ Beagle

หนังสือ "Origin of Species" ที่โด่งดังของดาร์วิน

ในฤดูใบไม้ร่วงของ พ.ศ. ๒๓๗๔ กับต้นเรือ Beagle ชื่อ Robert Fitzroy วัย ๒๖ ปี ผู้มีประสบการณ์เดินเรือทะเลที่ชำนาญได้พบและสัมภาษณ์ดาร์วินวัย ๒๒ ปี และบอกว่าเรือจะเดินทางไปสำรวจทวีปอเมริกาใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ มหาสมุทรแอตแลนติก และแปซิฟิก เมื่อดาร์วินได้ยินและรับรู้เขาก็ตัดสินใจเดินทางสำรวจโลกกับเรือ Beagle

ในวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๓๗๔ เรือ Beagle ได้แล่นไปออกจากท่าที่เมือง Devonport โดยมีดาร์วินเดินทางไปด้วยในฐานะนักธรรมชาติวิทยา และได้นำตำรา Principles of Geology ของ Charles Lyell ซึ่งเป็นตำราธรณีวิทยาที่โดดเด่นสมัยนั้นไปอ่านด้วย

ในช่วงเวลานั้น โลกเพิ่งเห็นการปฏิวัติครั้งยิ่งใหญ่ในฝรั่งเศส และชาวยุโรปส่วนใหญ่ยังเชื่อตามคำสอนที่ปรากฏในคัมภีร์ไบเบิล เช่น พระเจ้าทรงสร้างสรรพสิ่งในเอกภพเมื่อ ๔,๐๐๔ ปีก่อนคริสตกาล และแม้แต่นักชีววิทยาที่มีชื่อเสียงโด่งดัง เช่น Louis Agassiz และ Richard Owen ก็เชื่อว่าสัตว์ทุกชนิดมีรูปร่างดังที่พระเจ้าเนรมิตมาตั้งแต่ต้น และไม่มีวันกลายร่างได้เลย แต่มี Charles Lyell ผู้เป็นนักธรณีวิทยาที่ได้ศึกษาหินและฟอสซิลของสิ่งมีชีวิตจำนวนมากซึ่งเชื่อว่าสัตว์บางชนิดมีการสูญพันธุ์ เพราะสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง หรือสัตว์ต่างถิ่นได้เข่นฆ่าสัตว์ท้องถิ่นจนสูญพันธุ์และ Lyell เชื่อว่าปรากฏการณ์ทางธรณีวิทยานานโลกที่ดำเนินไปอย่างช้าๆ น่าจะทำให้โลกมีอายุมากกว่า ๖,๐๐๐ ปี

แต่ Lyell ก็ไม่มีหลักฐานยืนยัน ดังนั้น ดาร์วินจึงมุ่งมั่นจะรวบรวมหลักฐาน

ที่พบเห็นในพื้นที่ที่เขาเดินทางผ่านไปอย่างละเอียด เช่น เมื่อ Beagle เทียบฝั่งของทวีปอเมริกาใต้ ดาร์วิน ได้ศึกษาเหตุการณ์แผ่นดินไหวในชิลี และเก็บตัวอย่างหินบนเทือกเขาแอนดิส และได้เห็นปลาหมึกเวลาโกรธลำตัวจะเปลี่ยนสี เห็นทุ่งหญ้าที่ไม่มีต้นไม้ขนาดใหญ่เลย เห็นกระดูกของสัตว์ขนาดใหญ่ในลำธารที่แห้งขอด และได้ยินชาวบ้านในบริเวณนั้นอ้างว่าการที่กระดูกสัตว์มีขนาดใหญ่เพราะน้ำสามารถทำให้กระดูกเจริญเติบโตได้ และต้นไม้หนามที่มีขนาดใหญ่จะช่วยโจรที่ชอบหลบซ่อนหลังต้นไม้เพื่อลอบมาขโมยของ ดาร์วิน ได้รวบรวมข้อมูลเหล่านี้มาจนรู้ว่า การเจริญเติบโตของพืชสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ได้ นอกจากนี้ ดาร์วินยังสนใจสัตว์ที่ชอบอาศัยอยู่ในที่ๆ ไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิตด้วย เช่น คางคกที่อาศัยอยู่กลางทะเลทรายซึ่งทำให้ไม่สามารถว่ายน้ำได้เหมือนคางคกทั่วไป และเมื่อดาร์วิน ได้ศึกษาการกัดเซาะและการแตกแยกของหินตามภูเขา เขายังมั่นใจว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และโลกมีอายุมากจริงๆ

จากทวีปอเมริกาใต้ เรือ Beagle ก็ได้เดินทางมุ่งสู่หมู่เกาะ Galapagos ที่ตั้งอยู่บริเวณเส้นศูนย์สูตร และอยู่ห่างจากฝั่งตะวันตกของทวีปอเมริกาใต้ประมาณ ๙๖๐ กิโลเมตร หมู่เกาะนี้เคยเป็นที่หลบซ่อนของโจรสลัด และมีเต่ายักษ์ซึ่งกินใบตะบองเพชรเป็นอาหาร มีนก mocking-bird ที่ไม่กลัวคน เช่น ขอบบินมาจับที่ขอบเหยือกน้ำแล้วก้มลงจิบน้ำ ถึงดาร์วินจะยกเหยือก มันก็ไม่บินหนี ดาร์วินยังเห็นตะกวดทะเลชอบนอนผึ่งแดดบนหาดแต่ไม่ชอบลงทะเล เพราะทะเลมีศัตรูที่คอยทำร้ายมัน หรือที่บนเกาะ Falkland ดาร์วินได้เห็นสุนัขจิ้งจอกที่กลัวคน และเห็นห่านที่บินไม่ได้ พฤติกรรม “ประหลาด” เหล่านี้ทำให้ดาร์วิน เห็นด้วยกับ Lyell ว่าสัตว์ต้องใช้เวลานานมากจึงสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมได้

ดาร์วินเดินทางกลับถึงอังกฤษ วันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๓๗๙ และได้เริ่มนำข้อมูล หลักฐาน และข้อสังเกตที่ได้เห็นมาประมวล และสังเคราะห์เพื่ออธิบายที่มาของความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตบนโลก และดาร์วิน ก็พบว่า ยิ่งคิด ยิ่งศึกษา ก็ยิ่งรู้ว่าสิ่งที่ได้พบเห็นนั้นขัดแย้งกับคำสอนในคัมภีร์ไบเบิลอย่างสิ้นเชิง เขาจึงแยกตัวมาทำงานตามลำพัง เพราะอากาศในลอนดอนไม่ดีดาร์วินจึงป่วยบ่อย และได้อพยพครอบครัวมาที่ Down House ซึ่งตั้งอยู่ใกล้เมือง Orpington ใน Kent การเป็นคนระแวง ทำให้ดาร์วิน มีอาการเศร้าซึม และเกลียดการเดินทางไกล นอกจากนี้ ดาร์วินก็เลิกไปโบสถ์เพราะกำลังพบว่าสิ่งที่ตนรู้ขัดแย้งกับคำสอนในคัมภีร์ไบเบิลแทบทุกประเด็น และเพื่อปกป้องตนให้รอดพ้นจากการถูกโจมตี ดาร์วินจึงได้ทุ่มความพยายามหาหลักฐานและเหตุผลมาสนับสนุนอย่างเต็มที่

ดาร์วิน ได้พำนักรที่ Down House เพื่อฟุ้งฟักความคิดเรื่องกำเนิดความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ตั้งแต่ปี ๒๓๘๕ จนกระทั่งถึงปี ๒๔๒๕ ที่เขาเสียชีวิต

ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ ดาร์วินได้ดีพิมพ์บทความสั้นๆ เกี่ยวกับการเดินทางของเขาและสิ่งที่พบเห็น เมื่ออายุ ๓๐ ปี ดาร์วิน ได้รับเลือกเป็น Fellow of the Royal Society (F. R. S.) อันทรงเกียรติของอังกฤษ โดยการรับรองจาก Lyell ผู้เป็นเพื่อนที่ดาร์วินไว้วางใจที่สุด

ณ วันนี้ นักชีววิทยามีความมั่นใจว่าการไปเยือนหมู่เกาะ Galapagos ได้ดลใจให้ดาร์วิน คิดหากลไกที่ทำให้เกิดกระบวนการวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต แม้ดาร์วินจะไม่มีความคิดในประเด็นนี้อย่างชัดเจน แต่หลังจากที่ได้เห็นสิ่งมีชีวิตต่างๆ บนหมู่เกาะ Galapagos แล้ว เขาก็ได้ความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของสิ่งมีชีวิตที่ Erasmus Darwin ได้เคยนำเสนอมาผนวกกับความคิดของ Chevalier de Lamarck ที่ว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงอาศัยความคิดของ Charles Lyell ที่ว่าโลกมีอายุเก่าแก่กว่าที่ใครๆ คิดมาก และสภาพแวดล้อมบนโลก เช่น ลม น้ำ ดิน สามารถทำให้สิ่งมีชีวิตเปลี่ยนแปลงรูปร่างได้ดาร์วินจึงนำหลักฐานต่างๆ ที่เขาเก็บรวบรวมได้จากการเดินทางรอบโลกมาเสนอเป็นทฤษฎีการคัดเลือกสิ่งมีชีวิตโดยธรรมชาติ มีความยาว ๓๕ หน้า แล้วส่งให้ Asa Grey แห่งมหาวิทยาลัย Harvard แต่ดาร์วินไม่คิดตีพิมพ์เผยแพร่ในวงการศึกษาเพราะเนื้อหาในบทความนั้น “จบบ้างพระเจ้ามาก”

วันหนึ่งในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๐๑ ดาร์วิน ได้รับเอกสารจาก Alfred Russel Wallace หนุมวัย ๓๕ ปี ที่แทบไม่มีใครในโลกวิชาการรู้จักซึ่งกำลังทำงานเก็บสิ่งมีชีวิตตัวอย่างอยู่ที่ Malay Archipelago เพื่อส่งไปขายนักสะสม ในรายงานนั้น Wallace เล่าว่าตนสนใจเรื่องวิวัฒนาการ จึงเรียบเรียงความคิดนี้และส่งมาให้ดาร์วินอ่านเพื่อขอความเห็น ทั้งนี้ เพราะ Wallace เห็นว่าดาร์วิน เป็นคนที่มีชื่อเสียง อีกทั้งเป็นคนที่เห็นอกเห็นใจและเข้าใจคนที่ด้อยความสามารถกว่า และถ้าดาร์วิน เห็นคุณค่าของบทความก็ให้ส่งบทความต่อไปให้ Sir Charles Lyell ตีพิมพ์เผยแพร่

ทันทีที่อ่านบทความของ Wallace จบ ดาร์วินก็รู้สึกตกใจมาก เพราะสิ่งที่ Wallace เขียน คือ ความคิดหลักที่ดาร์วิน ได้มีมานานถึง ๒๐ ปีแล้ว ดาร์วินจึงตกอยู่ในสถานการณ์ลำบากว่าจะส่งบทความนั้นต่อไปให้ Lyell ตีพิมพ์แล้วยอมให้ Wallace ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้พบทฤษฎีวิวัฒนาการแต่เพียงผู้เดียว ทั้งๆ ที่ Lyell ก็รู้ดีว่าดาร์วินเองได้ค้นคว้าเรื่องนี้

มานาน และมีข้อมูลมากกว่า Wallace ประมาณ ๑,๐๐๐ เท่า

ดาร์วิน จึงนำเรื่องนี้เสนอ Lyell เพื่อขอความเห็น Lyell ได้ขอให้ดาร์วิน เรียบเรียงเรื่องวิวัฒนาการอย่างสั้นๆ เพื่อจะได้นำเสนอบทความของ Wallace และดาร์วิน ในที่ประชุมของสมาคม Linnaean แห่งลอนดอน ในวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๐๑ ถึงวันนั้นที่ประชุมจะมีนักวิทยาศาสตร์ที่เยี่ยมยอดหลายคน เช่น William Buckland, Robert Brown และ Richard Owen แต่คนเหล่านี้ก็ไม่ได้วิพากษ์วิจารณ์เรื่องที่น่ามาอ่านแต่ประการใด

เมื่อความคิดเรื่องวิวัฒนาการได้ปรากฏสู่สาธารณชน ดาร์วินจึงต้องเขียนบทความเสนอรายละเอียดและหลักฐานมากขึ้น โดยตั้งชื่อของบทความว่า An Abstract of an Essay on the Origin of Species

ในความพยายามจะถ่ายทอดความคิดจากข้อมูลที่หลากหลายและมีจำนวนมากมหาศาลนี้ดาร์วินต้องทำงานหนักมาก เพราะต้องระมัดระวังที่จะนำเสนอความคิดต้องห้ามของตน ดาร์วินจึงเก็บตัวเพราะรู้ตัวดีว่าการเขียนเรื่องคัดค้านหรือต่อต้าน

เดาซากัส บนหมู่เกาะ Galapagos

ไบเบิลเป็นเรื่องไม่บังควร แต่คนบางคนกลับคิดว่า การชุมนุมของดาร์วินในช่วงเวลานั้นเกิดจากการมีบุคลิกภาพที่ไม่ชอบการเผชิญหน้าอย่างรุนแรง และการถูกประณาม จนกระทั่ง เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๓๘๑ ดาร์วินก็ได้ความคิดเรื่องกลไกที่จะทำให้สิ่งมีชีวิตแต่ละชนิดมีความหลากหลาย หลังจากได้อ่านบทความเรื่อง Essay on the Principle of Population ของ Robert Malthus ผู้เป็นทั้งนักเทศน์และนักเศรษฐศาสตร์ ในบทความที่ Malthus เขียนในปี ๒๓๔๑ ซึ่งเป็นเวลาที่อังกฤษกำลังรบกับฝรั่งเศส สงครามได้ทำให้ผู้คนขาดแคลนอาหาร และล้มตายมากมาย Malthus ชี้ให้เห็นว่าถ้าจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นเร็วกว่าปริมาณอาหารที่ผลิตได้ เหตุการณ์นี้จะทำให้สิ่งมีชีวิตต่อสู้กัน เพื่อแย่งชิงอาหารมาบริโภคให้ตัวเองอยู่รอดด้วยเหตุนี้ Malthus จึงมีความเห็นว่าหนทางหนึ่งที่จะหลีกเลี่ยงความโกลาหลนี้ได้ก็คือ ประชาชนจะต้องแต่งงานเมื่ออายุมากขึ้น และครอบครัวจะต้องมีการคุมกำเนิด การต่อสู้เพื่อการอยู่รอดจึงจะไม่อุบัติ

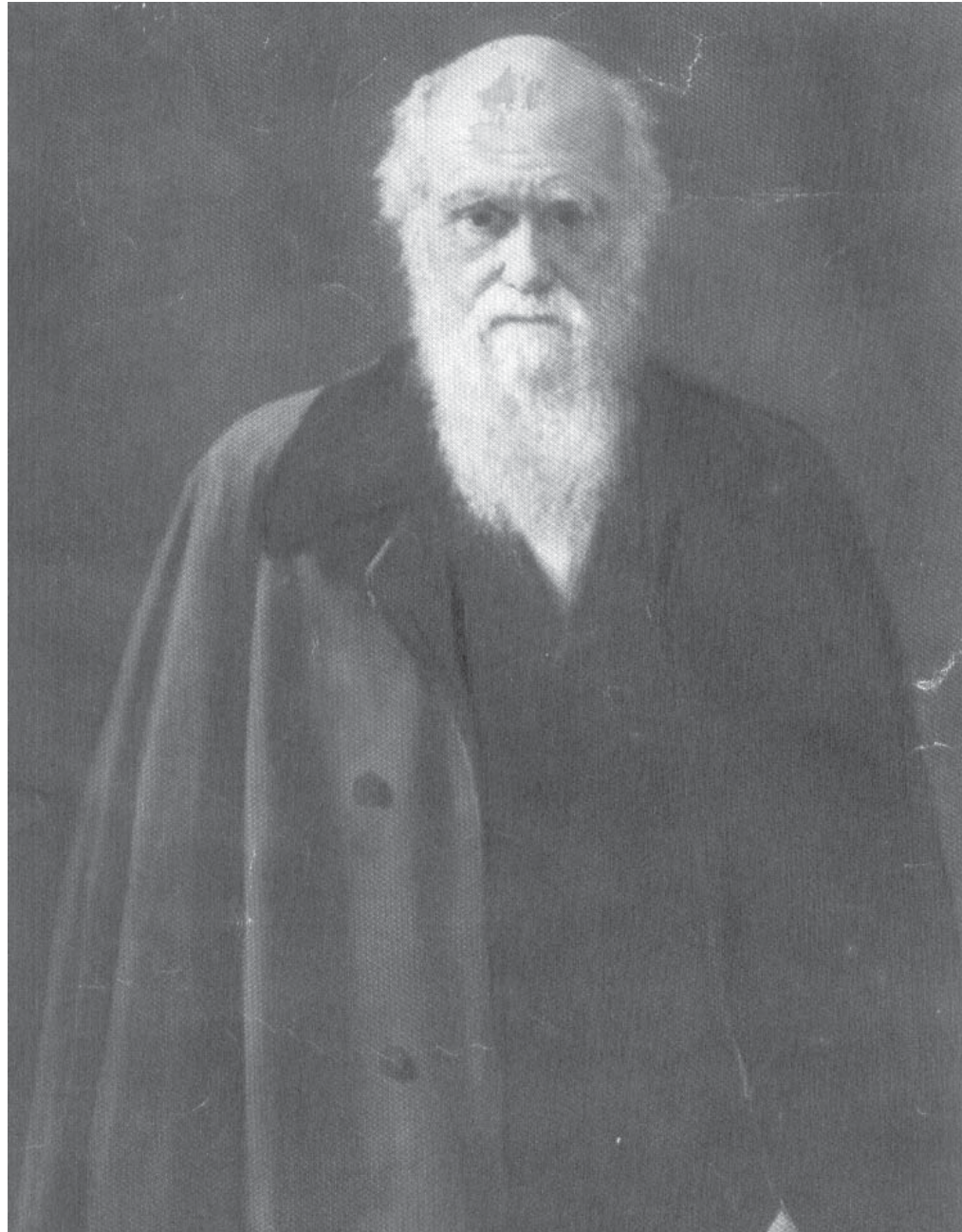
เมื่อดาร์วิน เข้าใจหลักการนี้ เขาจึงนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งมีชีวิตทุกชนิด โดยชี้ให้เห็นว่าเมื่อสภาวะแวดล้อมเปลี่ยนแปลง สัตว์จะต่อสู้แย่งชิงทรัพยากรกันเพื่อการอยู่รอด และการต่อสู้นี้ ได้ทำให้โครงสร้างทางกายภาพของสัตว์เปลี่ยนแปลง หากสัตว์ตัวนั้นแข็งแรง มันจะรอดชีวิต แล้วความสามารถนี้จะถูกถ่ายทอดต่อไปยังลูกหลาน ส่วนสัตว์ที่อ่อนแอหรือไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมก็จะล้มตายไป และเมื่อบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโลกไม่เคยหยุดนิ่ง คือ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น ทุกชีวิตบนโลกจึงไม่เคยหยุดเปลี่ยนแปลงด้วย และจะวิวัฒนาการไป เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างสมดุลในสภาพแวดล้อมของมัน

เมื่อพบกลไกการวิวัฒนาการแล้ว หลักการวิวัฒนาการของดาร์วินก็สมบูรณ์ หนังสือเรื่อง Origin of Species ออกวาง

ขายเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๐๒ และหนังสือ ๑,๕๐๐ เล่ม ขายหมดภายในวันเดียว ผู้อ่านส่วนใหญ่ ต่างก็ได้พบว่าเนื้อหาที่ ดาร์วิน เรียบเรียง นั้นเข้าใจยาก แต่สำหรับ Thomas Huxley เขาได้อุทานออกมาด้วยความรู้สึกเสียดาย ว่า “ผมโง่มากที่ไม่ได้คิดเรื่องนี้” หนังสือ Origin of Species ได้รับการตีพิมพ์ ๖ ครั้ง ในเวลา ๑๓ ปีต่อมา

แต่เชื่อว่าทุกคนจะเห็นด้วยกับความ คิดของดาร์วิน สถาบันศาสนาได้ออกมาต่อต้าน โดยการบริภาษดาร์วินว่า เป็นคน นอกกรีตที่กล่าวหาว่าข้อมูลในไบเบิลเท็จ และเมื่อกระแสมีทั้งต่อต้านและสนับสนุน ในปี ๒๔๐๓ สมาคม British Association จึงได้จัดการโต้วาที เรื่องวิวัฒนาการ ว่ามีจริงหรือไม่ ระหว่างบาทหลวง Samuel Wilberforce และ Richard Owen ผู้ต้องการล้มล้างทฤษฎีวิวัฒนาการกับ Thomas Henry Huxley นักชีววิทยาผู้ สนับสนุนดาร์วิน ที่มหาวิทยาลัย Oxford การอภิปรายได้ดำเนินไปอย่างดุเดือด จน Huxley ได้เอ่ยวาหะอมตะว่า “ผมรู้สึก ภูมิใจที่บรรพบุรุษผมเป็นลิง ยิ่งกว่าเป็น บาทหลวง”

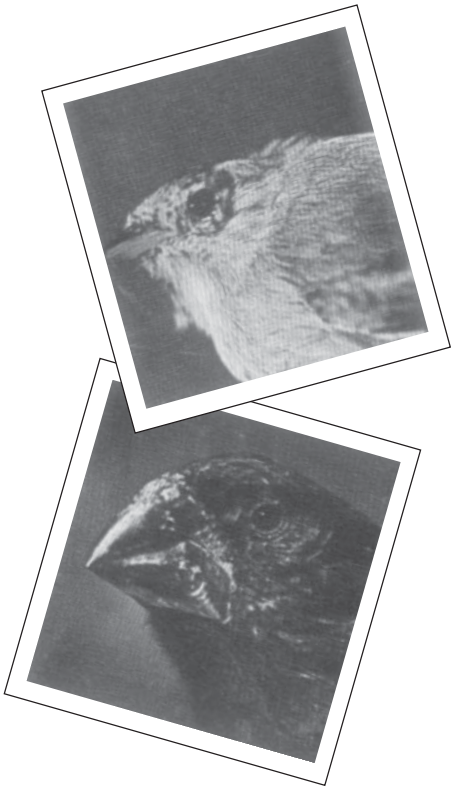
ในขณะที่สถาบันศาสนาไม่ยอมรับ เรื่องวิวัฒนาการและกล่าวหาว่านักวิทยาศาสตร์มุ่งทำลายศาสนาโดยให้พระเจ้าไม่มีบทบาทใดๆ ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เลย และยังเชื่อว่ามนุษย์มิได้เป็นสัตว์ที่ ประเสริฐแต่เป็นเพียงสัตว์ธรรมดาชนิดหนึ่ง เท่านั้นเองแต่ ดาร์วิน ก็มีนักวิทยาศาสตร์ ที่เห็นด้วยกับเขาหลายคน เช่น Lyell, Huxley และ Hooker สำหรับ Wallace ผู้พบทฤษฎีวิวัฒนาการพร้อมๆ กับ ดาร์วิน นั้นได้ยกย่องหนังสือ Origin of Species ว่ามีข้อมูลทางประวัติศาสตร์ อนุกรมวิธาน วิทยาเอ็มบริโอ บรรพชีวินวิทยา สรีรวิทยา พันธุกรรม การเพาะพันธุ์สัตว์ พืชสวนวิทยา และมานุษยวิทยามากมาย ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ ทำให้ผลงานของดาร์วิน ยิ่งใหญ่มากเมื่อ เปรียบเทียบกับงานของตนในอัตราส่วน ๒๐ ปีต่อ ๑ สัปดาห์

ดาร์วินในวัยชรา

๑๐ ปี หลังจากที่หนังสือ Origin of Species ตีพิมพ์ การสำรวจความคิดเห็น ของนักวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับเรื่องนี้ ก็ได้ พบว่าร้อยละ ๖๐ เห็นด้วยกับดาร์วิน ว่า วิวัฒนาการมีจริง และกำลังดำเนินไปตาม หลักการเลือกโดยธรรมชาติ และจากนั้นอีก ๑๒ ปี ดาร์วินได้นำเสนอผลงานใหม่ชื่อ The Descent of Man ซึ่งกล่าวถึงมนุษย์ ว่าเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่ต้องมีวิวัฒนาการด้วย มนุษย์มิได้เป็นสัตว์พิเศษที่ถูก พระเจ้าสร้างให้เหมือนพระเจ้าตั้งแต่ต้น

แต่เกี่ยวข้องกับ primate (สัตว์ประเภทลิง) เพราะมีรูปร่างและโครงสร้างที่คล้ายกันมาก การตั้งข้อสังเกตนี้ทำให้หลายคนสงสัยว่า บรรพบุรุษของใคร คือ กอริลล่า การคิด ทำนองนี้ได้ทำให้ฝ่ายตรงข้ามกับดาร์วิน หัวเราะเยาะอย่างสนุกสนานเพราะดาร์วิน ยังไม่มีหลักฐานการพบฟอสซิลของมนุษย์ ดึกดำบรรพ์ จุดอ่อนนี้จึงเป็นประเด็นที่ฝ่าย ตรงข้ามโจมตี ถึงกระนั้นดาร์วินก็ยังเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงของทุกสิ่งมีชีวิต คือรากฐานของวิวัฒนาการ ซึ่งการเปลี่ยนแปลง นี้รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิดด้วย และนี่ก็คือผลงานยิ่งใหญ่ที่เขาได้ทิ้งให้โลก

นกฟินช์ (finch) ที่มีจะงอยปากแตกต่างกัน
(บน) พวกชอบกินแมลง
(ล่าง) พวกชอบเจาะเมล็ดพืชเปลือกแข็ง

เมื่ออายุมากขึ้น และใกล้จะเสียชีวิตของดาร์วินมักหม่อมลอยจนไม่มีใครรู้ว่าเขากำลังคิดอะไร เมื่อถึงวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๔๒๕ ดาร์วินก็ได้ตายจากโลก ศพถูกนำไปฝังที่มหาวิหาร Westminster ในลอนดอนเคียงข้างนักวิทยาศาสตร์ผู้ยิ่งใหญ่คนอื่น ๆ ของอังกฤษ เช่น นิวตัน

เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๕๑ ที่ผ่านมาซึ่งเป็นเวลาเกือบครบ ๑๕๐ ปีแห่งการตีพิมพ์ Origin of Species สถาบันศาสนา The Church of England ได้ประกาศขอโทษดาร์วินอย่างเป็นทางการที่เขาใจเขาผิด

ในอังกฤษ ตั้งแต่วันที่ ๑๔-๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ จนกระทั่งถึงเมษายน ๒๕๕๒ ได้มีการนำชีวประวัติและผลงานของดาร์วิน ออกแสดงอย่างละเอียดที่พิพิธภัณฑ์ Natural History ในลอนดอน ธนาคารแห่งชาติของอังกฤษได้ออกเหรียญ ๒ ปอนด์เหรียญใหม่ ที่มีภาพของดาร์วิน และลิงหันหน้าเข้าหากัน นอกจากนี้ ทางธนาคารแห่งชาติอังกฤษยังได้พิมพ์ภาพ

ของดาร์วินลงบนธนบัตรใบละ ๑๐ ปอนด์ด้วย

สำหรับในออสเตรเลียได้มีการตั้งชื่อสถานที่ต่างๆ ตามชื่อของดาร์วินมากมาย เพราะเขาเคยไปสำรวจออสเตรเลียเป็นเวลานาน เช่น Charles Darwin University และ Charles Darwin National Park ส่วนในอเมริกาใต้มี Mount Darwin และที่อังกฤษมี Darwin College

พ.ศ. ๒๕๕๒ นี้เป็นปีครบ ๑๕๐ ปีที่หนังสือ Origin of Species ของดาร์วินได้ปรากฏเป็นครั้งแรกในบรรณโลก และด้วยผลงานชิ้นนี้ ดาร์วินได้ให้กำเนิดวิชาชีววิทยาแขนงใหม่ คือ ชีววิทยาวิวัฒนาการ ที่ชี้ให้ทุกคนเห็นว่าสิ่งมีชีวิตสปีชีส์ (Species) ต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และถึงจะมีสรีระภายนอกที่ดูแตกต่างกัน แต่สรรพสิ่งบนโลกก็ถือกำเนิดจากสิ่งมีชีวิตเดียวกัน และที่ได้แตกต่างกันก็เพราะถูกเลือกสรรโดยธรรมชาติ ทำให้สิ่งมีชีวิตต้องปรับตัวและเปลี่ยนแปลงอย่างช้าๆ เพื่อการอยู่รอดแล้วความสามารถในการอยู่รอดนั้นก็ถ่ายทอดไปสู่ลูกหลานในเวลาต่อมา

ดังนั้นเราจึงเห็นได้ว่า แนวคิดเรื่องวิวัฒนาการของดาร์วินมีประเด็นประวัติศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยนักชีววิทยาต้องใช้จินตนาการถึงสิ่งมีชีวิตในอดีตที่ถูกธรรมชาติแวดล้อมเปลี่ยนจนกระทั่งมีสภาพดังที่เห็นในปัจจุบัน ทฤษฎีวิวัฒนาการจึงอาศัยการผสมผสานวิชาวิทยาศาสตร์กับประวัติศาสตร์ และนี่คือจุดแตกต่างระหว่างทฤษฎีนี้กับทฤษฎีฟิสิกส์ และทฤษฎีเคมี ฯลฯ

ความแตกต่างที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ เราไม่สามารถเขียนทฤษฎีวิวัฒนาการในรูปของสมการหรือสูตรได้ ดังนั้นคำทำนายของทฤษฎีนี้จึงไม่แม่นยำ ๑๐๐% เหมือนทฤษฎีของนิวตัน หรือ ไอน์สไตน์ แต่ก็คล้ายกับทฤษฎีควอนตัม ในประเด็นที่ว่า ธรรมชาติใช้หลักความเป็นไปได้ในการอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเหมือนกันแต่เหตุผลที่ทำให้ทฤษฎีนี้โด่งดัง

และสั่นสะเทือนมาก คือ ทฤษฎีวิวัฒนาการได้ทำให้ทุกคนเห็นว่า การอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติไม่จำเป็นต้องอ้างถึงพระเจ้าอีกต่อไป และกระบวนการวิวัฒนาการนี้ได้ดำเนินมานานแล้ว ตั้งแต่เอกภพถือกำเนิด และจะดำเนินต่อไปในทุกๆระดับและในทุกชีวิตอย่างไม่มีวันหยุดจนกระทั่งเอกภพดับ

เหล่านี้คือ แนวคิดของดาร์วิน ที่ยังมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้คนในสังคมทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

Darwin 2009 Commemorations

Charles Robert Darwin was born on February 12, 1809 in the United Kingdom. Darwin was a naturalist who disclosed compelling evidence that all species of life have evolved over time from common ancestors, through the process he called natural selection.

This article is a tribute to commemorate Darwin's bi-centennial and 150-year of his famed publication, Origin of Species.

ศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ ยกส้าน

อดีตรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ (๒๕๓๖-๒๕๓๘) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีผลงานด้านการสร้างทฤษฎีอธิบายสมบัติพื้นฐานบางประการของสภาพน้ำยิ่งยวด ได้รับรางวัลนักวิทยาศาสตร์ดีเด่น ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ในสาขาฟิสิกส์ทฤษฎี เป็นนักเขียนประจำให้กับหนังสือหลายเล่ม

Global Women In Management Program

GWIM ประเทศไทย

สานต่อ..
ก่อเครือข่าย
ด้วยพลังสตรี

กัญจนา พูลผล

คุณมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล
กรรมการและผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์
บริษัท เอสซีฯ

ทำไมต้องเป็นสตรี

นี่คงเป็นคำถามที่อยู่ในใจหลายคน

“เอ็กซ์อนโมบิลเชื่อในศักยภาพของสตรีและเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพสตรีทั่วโลกโดยเฉพาะในด้านการงานเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมในองค์กรอิสระต่างๆ”

คุณมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล
กรรมการและผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์
บริษัท เอสซีฯ อธิบาย

“นอกจากนี้ สตรียังมีคุณลักษณะพิเศษ เช่น ความอ่อนโยน ประณีประนอม การสร้างความสัมพันธ์ ความใส่ใจในรายละเอียดต่างๆ ยิ่งเป็นการพัฒนาเด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาสแล้ว ผมรู้สึกว่าคุณสตรีจะเหมาะสมกว่า เพียงแต่เพิ่มความรู้ในส่วนระบบการบริหารจัดการองค์กรเข้าไป ก็น่าจะช่วยให้การทำงานมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น”

จุดเริ่มต้นและจุดมุ่งหมาย

ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เอ็กซ์อน โมบิล คอร์ปอเรชั่น ได้ริเริ่มโครงการเพื่อพัฒนาสังคมในระดับนานาชาติและสนับสนุนการจัดฝึกอบรมหลักสูตร “สู่ความเป็นผู้นำสตรีนักพัฒนา” (Global Women in Management Program) หรือ GWIM ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยสนับสนุนศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาประชากร (The Center for Development and Population Activities หรือ CEDPA) ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ประเทศสหรัฐอเมริกา ให้จัดหลักสูตร

การพัฒนาบุคคลสำหรับผู้บริหารสตรีทั่วโลกขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสตรีที่เป็นผู้บริหารระดับกลาง ซึ่งทำงานด้านพัฒนาสังคมอยู่ในองค์กรเอกชนทั้งหลายทั่วโลกให้ได้เรียนรู้ถึงแนวทางการบริหารจัดการองค์กร บริหารโครงการ หรือวางแผนงานด้านการพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมดเป็นสตรีที่ทำงานอยู่ในองค์กรอิสระซึ่งดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาเด็กและสตรี รวมทั้งผู้ด้อยโอกาสในสังคม โดยได้คัดเลือกจากบริษัทในเครือเอ็กซ์อนโมบิลที่เข้าไปดำเนินธุรกิจอยู่ในประเทศต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาคของโลก และแน่นอน..รวมถึง บริษัท เอสซี (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ด้วย

ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ เป็นต้นมา มีสตรี นักพัฒนาจากองค์กรอิสระของไทยรวม ๗ คน ที่ได้รับคัดเลือกให้เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการตามหลักสูตร GWIM ที่สหรัฐฯ เป็นเวลา ๓ สัปดาห์ โดยมีค่าใช้จ่ายคนละประมาณ ๑ ล้านบาททุกปี

สตรีเหล่านั้น คือ **คุณรัตนา นวนแก้ว** และ **คุณรัชดา ตูวินันท์** จากสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (Population and Community Development Association) หรือ PDA **คุณประวีณา สมพงษ์** และ **คุณนิตยา แซ่เตียว** จากมูลนิธิส่งเสริมการพัฒนาบุคคล (The Human Development Foundation) หรือ ศูนย์เมอร์ซี **คุณสุรางค์ลักษณ์ ไรจน์พานิช** จากมูลนิธิสร้างสรรค์ชีวิตเด็กและเยาวชน (Life Improvement Foundation for Children and Youth) **คุณอรพรรณ สุขกิจประเสริฐ** จากมูลนิธิความหวังของชาวไทย และ **คุณปทุม สุขเกิด** จากมูลนิธิคุณพ่อดี

สิ่งที่ผู้ได้รับการอบรม GWIM ได้รับ คือกระบวนการในการจัดฝึกอบรมซึ่งมีประโยชน์และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ งานได้มาก “เพราะสมาคมจะจัดฝึกอบรมบ่อย อันนี้ดีมาก เรื่องของ coaching ก็ได้ใช้ประโยชน์จริงๆ เพราะงานที่ทำมีทีมงานหลายคน บางทีลงพื้นที่ ๖๐-๘๐ หมู่บ้าน ต้องแบ่งงานเป็นส่วนๆ พอนำ coaching มาใช้กับแต่ละส่วน ทีมงานก็เข้าใจและทำงานง่ายขึ้น” ผู้ผ่านการอบรมรายหนึ่งกล่าว

นอกจากจะได้เห็นกระบวนการในการจัดฝึกอบรมแล้ว ผู้ได้รับการอบรม GWIM ยังได้เรียนรู้เรื่องของการให้คำแนะนำผู้ร่วมงาน (coaching) การเป็นผู้นำที่ดี การสื่อสาร การจัดหาและระดมทุน และการทำงานเป็นทีม

คุณรัตนา นวนแก้ว

คุณอรพรรณ สุขกิจประเสริฐ

คุณนิตยา แซ่เตียว

คุณรัชดา ตูวินันท์

คุณสุรางค์ลักษณ์ ไรจน์พานิช

คุณประวีณา สมพงษ์

คุณอิศรา สุนทรวิภาต
ที่ปรึกษาประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ฯ

จุดประกาย เครือข่าย GWIM ประเทศไทย

แนวคิดในการสนับสนุนองค์กรที่ทำงานเพื่อสังคมในประเทศไทยให้มีโอกาสในการทำงานร่วมกัน เป็นแนวคิดที่บริษัท เอสโซ่ฯ ริเริ่มขึ้นในปี ๒๕๕๑ โดยมีการจัดประชุม พบปะสตรีที่ผ่านการอบรม GWIM ทั้ง ๖ คน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมมือกันจัดทำโครงการต่างๆ ที่ใช้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างองค์กรมากขึ้น

ขอขอบคุณ

ผู้ให้สัมภาษณ์เรื่องราวและเอื้อเฟื้อภาพ

- คุณมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล
- คุณอิศรา สุนทรวิภาต
- คุณรัตนา นวนแก้ว (๒๕๔๘)
- คุณรัชดา ตูวินนท์ (๒๕๕๑)
- คุณประวีณา สมพงษ์ (๒๕๔๙)
- คุณนิตยา แซ่เตียว (๒๕๕๑)
- คุณสุรางค์ลักษณ์ ไรจน์พานิช (๒๕๕๐)
- คุณอรพรรณ สุขกิจประเสริฐ (๒๕๕๐)

เพื่อให้แนวคิดนี้สำเร็จดังความคาดหวัง ในปี ๒๕๕๒ เอสโซ่ให้การสนับสนุนองค์กรที่มีบุคลากรเข้ารับการอบรมองค์กรละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ประกอบด้วย สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน มูลนิธิสร้างสรรค์ชีวิตเด็กและเยาวชน และมูลนิธิส่งเสริมการพัฒนาบุคคล (ศูนย์เมอร์ซี) รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๙๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้แต่ละองค์กรนำมาพัฒนาโครงการที่จัดทำร่วมกับบริษัท โดยนำทักษะและประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรม GWIM มาประยุกต์ใช้ร่วมกัน

“เราต้องการนำความสำเร็จของโครงการ GWIM มาสานต่อให้โครงการมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ ความชำนาญและความช่วยเหลือร่วมมือกันที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดผลงาน” คุณอิศรา สุนทรวิภาต ที่ปรึกษาประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ฯ ซึ่งเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการนี้ในประเทศไทย มาตั้งแต่ต้น กล่าว

“แต่ละองค์กรมีจุดแข็งที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถนำมาแลกเปลี่ยนแบ่งปัน และช่วยกันพัฒนาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นได้ ผมเชื่อว่าศิษย์เก่า GWIM ทุกคนมีศักยภาพ มีความสามารถมากพอที่จะทำให้แนวคิดนี้เป็นจริงได้แน่ โดยหวังว่าถ้าโครงการนี้ประสบความสำเร็จก็จะเป็นแนวทางการทำงานด้านสังคมต่อไป”

มาดูกันว่า GWIM ประเทศไทย กำลังทำอะไรอยู่

โครงการบ้านสวนเมอร์ซี จัดทำโดย มูลนิธิส่งเสริมการพัฒนาบุคคล หรือ ศูนย์เมอร์ซี ตั้งอยู่ที่ถนนกรุงเทพกรีฑา ๒ กรุงเทพฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็ก ๆ ประมาณ ๒๐๐ คน เรียนรู้การใช้ชีวิตใกล้ชิดธรรมชาติและชีวิตกลางแจ้ง บนเนื้อที่กว่า ๖ ไร่ เด็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาชีวิตหรือเป็นเด็กเร่ร่อนมาก่อน

โครงการครอบครัวอยู่ดี มีสุข จัดทำโดยมูลนิธิสร้างสรรค์เด็กและเยาวชน เป็นโครงการที่มุ่งหวังสร้างความสุขอย่างยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในครอบครัว ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นชีวิตของเด็กๆ ด้วยความเชื่อมั่นว่าครอบครัวที่ดีจะทำให้เด็กมีความอบอุ่นใจมีความสุข ไม่กลายเป็นเด็กที่มีปัญหาจนต้องแยกตัวไปจากครอบครัว

โครงการอบรมอาชีพจักสานแก่สตรี บ้านพุ่มม่วง จ.ราชบุรี จัดทำโดยสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน เป็นโครงการที่จัดขึ้นตามความต้องการของชุมชน ซึ่งมีสภาพพื้นที่อยู่บริเวณแนวป่าไผ่และป่าหวายที่ชุมชนปลูกขึ้น ทำให้มีวัตถุดิบคือ ไผ่ไผ่และหวายอยู่มาก สตรีและแม่บ้านที่พุ่มม่วงจักสานไม้ไผ่ใช้ในครัวเรือนได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่และเพิ่มรายได้ของชุมชน

จากการประเมินผลในเบื้องต้นโครงการต่างๆ กำลังดำเนินไปได้ด้วยดี

เครือข่ายเพื่อการพัฒนาไปพร้อมกัน

จิตอาสาและความยินดีที่มีโอกาสช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น เป็นธรรมชาติขององค์กรที่ทำงานพัฒนาสังคมและบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรทั้งหลายด้วย

◀ กิจกรรมกลางแจ้งของบรรดาเด็ก ๆ
ในโครงการบ้านสวนเมอร์ซี่

▲ บรรยายการสนทนากัน
ในการฝึกอบรมของ
โครงการครอบครัว
อยู่ดี มีสุข

▲ ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากโครงการอบรม
อาชีพจักสานแกสตรี้ บ้านพุ่มวง
จ.ราชบุรี

เอสโซ่ ในฐานะองค์กรเอกชนภาคธุรกิจที่ให้การสนับสนุนแนวทางการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เป็นเพียงผู้ลดช่องว่างและขยายโอกาสให้องค์กรบางส่วนมีความคล่องตัว มีกำลังในการสร้างสรรค์งานที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติมากขึ้นเท่านั้น โครงการ GWIM ประเทศไทย เป็นเสมือนสะพานที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรให้มีความใกล้ชิดและเหนียวแน่นในระยะเวลาที่รวดเร็วขึ้น

การถักทอสายใยเพื่อสร้างเครือข่ายยึดโยงองค์กรเอกชนเพื่อพัฒนาสังคมทั้งหลายให้ช่วยกันประคับ ประคอง หรือผลักดันเพื่อนร่วมทางให้เดินเคียงบ่าเคียงไหล่ไปจนถึงเป้าหมายปลายทางที่แตกต่างกันได้ได้อย่างพร้อมเพรียง เป็นภารกิจที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของทุกภาคส่วนในสังคม

“ด้วยเหตุนี้ โครงการ GWIM ประเทศไทย เป็นอีกหนึ่งโครงการที่สะท้อนให้เห็นว่าเอสโซ่ต้องการเติบโตไปพร้อม ๆ กับสังคมไทย” คุณนิศรา กล่าวทิ้งท้าย

Thailand CSR - GWIM

Empowering Women Network for a Change

Exxon Mobil Corporation initiated the Global Women in Management Program or GWIM in 2005. The program is conducted by The Center for Development and Population Activities (CEDPA) in Washington DC, offering an intensive workshop for middle-level management women from non-profit organizations selected by ExxonMobil affiliates worldwide.

The GWIM program provides an opportunity to women with potential to improve both themselves and their home countries.

Since 2005, Esso (Thailand) Public Company Limited, an ExxonMobil affiliate, has selected 7 women to attend this three-week workshop that costs about 1 million baht per person.

Esso Community Relations Advisor Isra Sunthornvipart said: “This program is one of many activities that show that we and our Thai society will harmoniously grow together.”

กัญญา พูลผล

นักเขียนอารมณ์ดีที่ชีวิตอยู่กับตัวหนังสือ ทั้งอ่านและเขียนมากกว่าสี่สิบปีผ่านงานเขียนมาแล้วเกือบทุกประเภทยกเว้นอย่างเดียวคือเขียนนวนิยาย

ปัจจุบันใช้ชีวิตใกล้ชิดธรรมชาติอยู่ที่ชลบุรีบ้านเกิด

โครงการ
บ้านสวนเมอร์ชี

โครงการ
ครอบครัว
อยู่ดี มีสุข

โครงการ
อบรมอาชีพจักสาน
แก่งสตรี บ้านพุ่มวง

กาแฟ

ขอขอบคุณ
ร้านกาแฟโบราณ แม่เหล็ก
แห่งตลาดคลองสวน ๑๐๐ ปี

โบราณ

ส.พलयน้อย

พมกินกาแฟมาตั้งอายุ ๗-๘ ขวบ
ก็ในราวพ.ศ. ๒๔๘๐ นั้นแหละ แต่
ตอนนั้นได้ลิ้มรสเพียง “หางกาแฟ”
เท่านั้น บางท่านอาจจะงงว่ากาแฟ
มีหางด้วยหรือ

ครั้งเป็นเด็กถูกผู้ใหญ่ขู่ว่ากิน
กาแฟแล้วจะนอนไม่หลับ ท้องจะผูก เป็น
ของกินเฉพาะผู้ใหญ่เท่านั้น ส่วนเด็กก็ให้
กินน้ำแข็งใส่น้ำหวานหรืออย่างดีหน่อยก็
ใส่นม แต่ผมอยากรู้ว่ารสชาติกาแฟเป็น
อย่างไร ก็ขอ “หางกาแฟ” เดิมลงไปใน
แก้วน้ำแข็งใส่น้ำหวานสักหน่อย เขาก็
เดิมให้พอเป็นน้ำกระสาย น้ำกาแฟที่เขา
เดิมให้นั้นเป็นน้ำกาแฟที่เหลือจากการชง
ให้ผู้ใหญ่ไปหลายแก้วแล้ว น้ำกาแฟจึงไม่
ค่อยเข้มข้น น้ำกาแฟที่ค่อนข้างใสนี้แหละ
ที่เขาเรียกว่าหางกาแฟ เพราะรสชาติหมด
ไปแล้ว

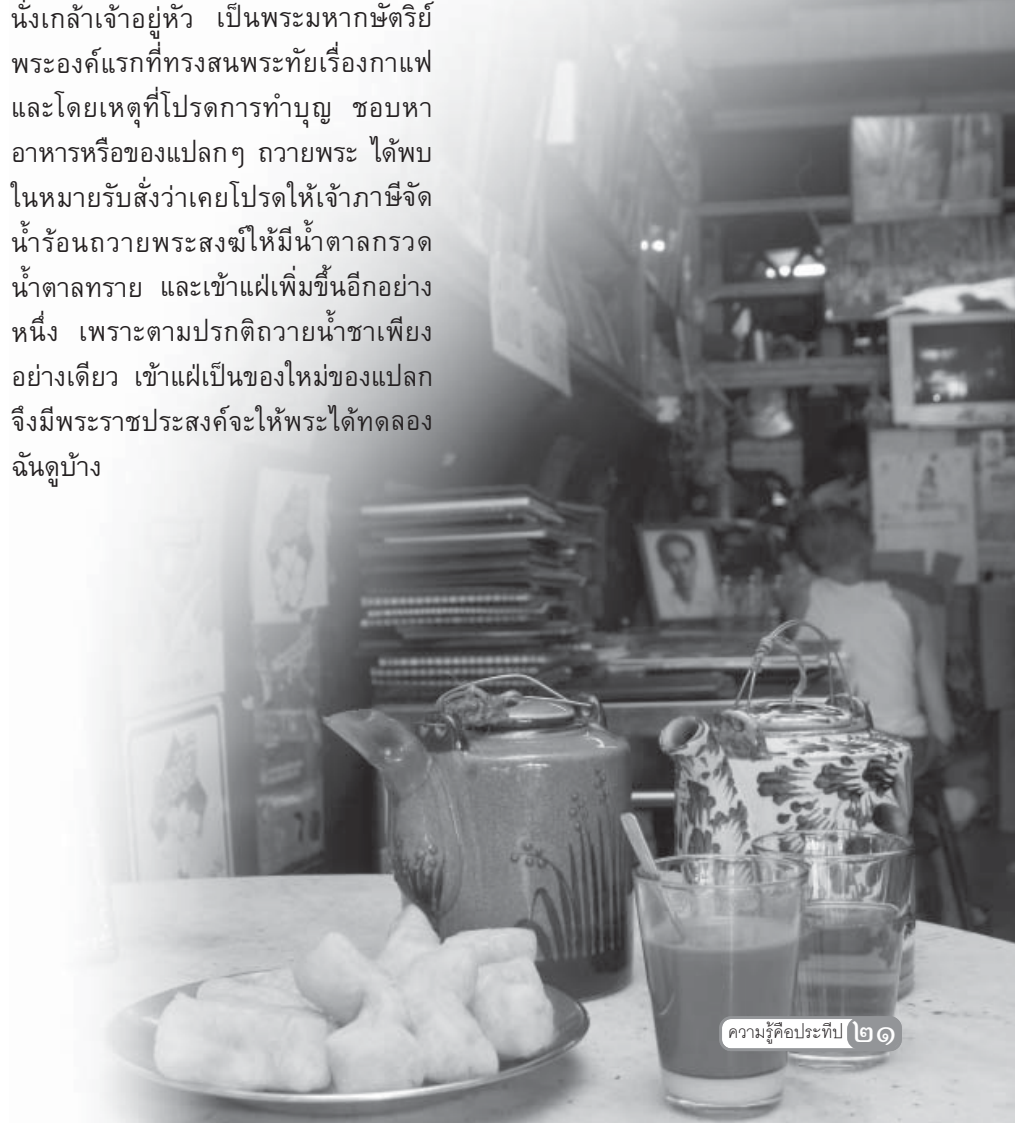
ภาพ : คัมภีร์ ศิริประเสริฐ
อรุณ เพิ่มพูนโสภณ

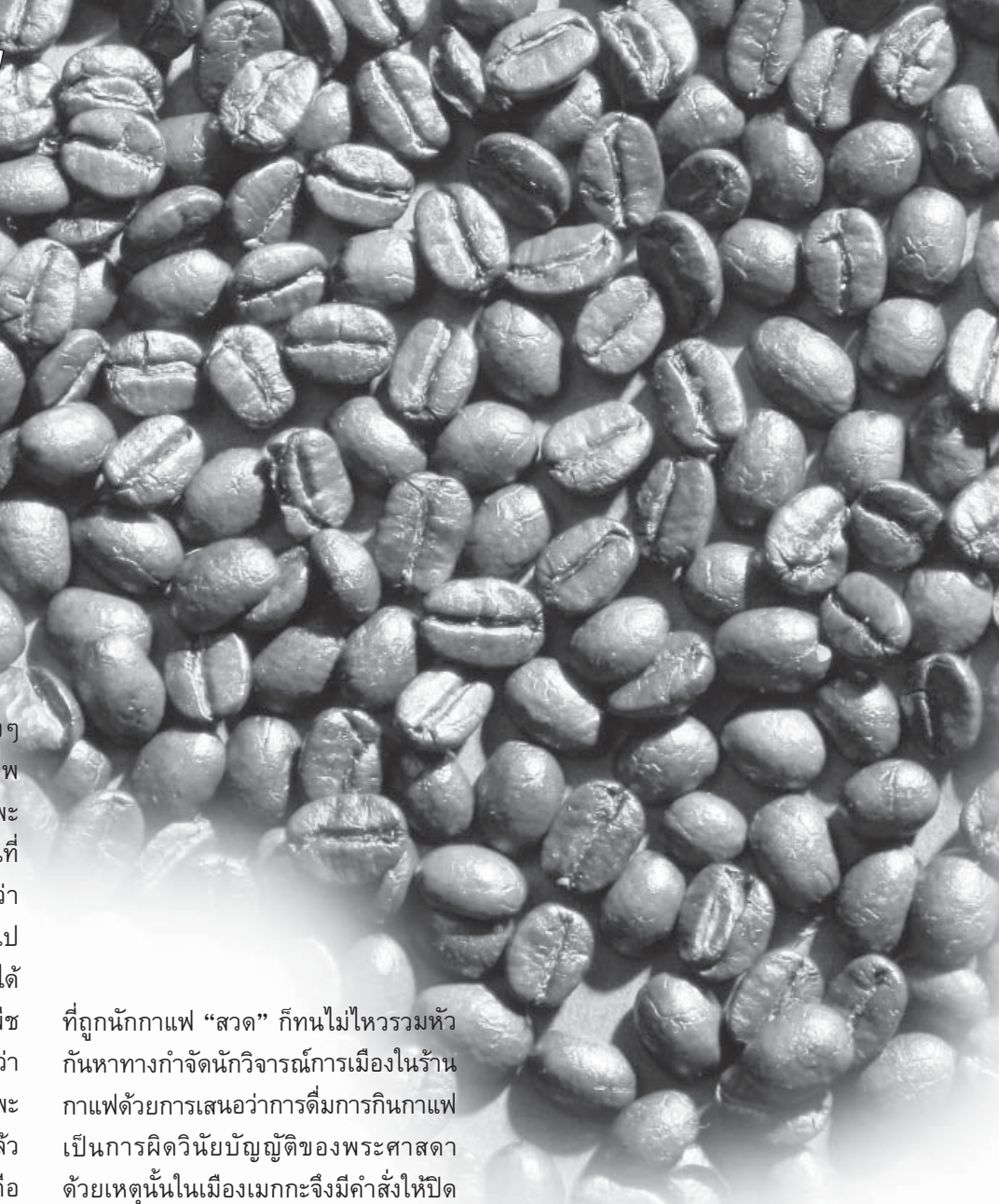
ผมออกจะเป็นเด็กสมัยใหม่อยู่สัก
หน่อยที่ได้กินหางกาแฟทุกวันที่เป็นเช่นนี้
เพราะบ้านผมเป็นคานเรืออยู่ริมแม่น้ำ มี
ทั้งคนจีนคนไทยอยู่มาก เรือขายกาแฟจึง
ต้องมาแวะวันละ ๒ เวลา คือตอนเช้าและ
ตอนเที่ยง ครั้งนั้นผู้หญิงยังไม่นิยมกิน
กาแฟ ดิว่ามิรสขม แต่บางคนก็ชอบให้เดิม
หางกาแฟเมื่อซื้อน้ำแข็งใส่น้ำหวาน
เหมือนกัน

ถ้าจะถามว่าคนไทยรู้จักกาแฟมา
ตั้งแต่เมื่อไร ก็ตอบได้ว่าในสมัยรัชกาลที่
๓ ด้วยมีฝรั่งมั่งคั่งเข้ามามาก ขุนนาง ข้าราชการ
ที่มีหน้าที่ต้อนรับฝรั่งก็ต้องรู้จัก
กาแฟ แต่คนไทยสมัยนั้นเรียกชื่อกาแฟ
ตามสำเนียงไทย เช่นเรียกว่า เข้าเผ่บ้าง
กะเผ่บ้าง กาเผ่บ้าง พระบาทสมเด็จพระ
นั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระมหากษัตริย์
พระองค์แรกที่ทรงสนพระทัยเรื่องกาแฟ
และโดยเหตุที่โปรดการทำบุญ ชอบหา
อาหารหรือของแปลกๆ ถวายพระ ได้พบ
ในหมายรับสั่งว่าเคยโปรดให้เจ้าภาษีจัด
น้ำร้อนถวายพระสงฆ์ให้มีน้ำตาลกรวด
น้ำตาลทราย และเข้าเผ่เพิ่มขึ้นอีกอย่าง
หนึ่ง เพราะตามปรกติถวายน้ำชาเพียง
อย่างเดียว เข้าเผ่เป็นของใหม่ของแปลก
จึงมีพระราชประสงค์จะให้พระได้ทดลอง
ฉันดูบ้าง

นอกจากนั้น ยังทรงส่งเสริมให้มี
การปลูกกาแฟ โปรดให้ข้าราชการใหญ่
น้อย ช่วยกันเพาะต้นกาแฟจำนวนมากถึง
๕,๐๐๐ ต้น แจกจ่ายให้ไปปลูกทั้งสวนหลวง
สวนราษฎร บริเวณที่เป็นวัดราชประดิษฐ์
สถิตมหาสีมาราม ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันออก
ของพระบรมมหาราชวังก็เป็นสวน
กาแฟมาก่อน

สวนกาแฟใหญ่อีกแห่งหนึ่งอยู่ทาง
ฝั่งธนบุรี เป็นของสมเด็จพระเจ้าพระยาบรม
มหาประยูรวงศ์ (ดิศ บุนนาค) เป็นสวน
กาแฟที่อยู่ต่อมาจนถึงรัชกาลที่ ๔ เมื่อ
เซอร์ยอห์น โบว์ริง ราชทูตอังกฤษ เข้ามา
เมืองไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๘ ก็ได้ไปเที่ยว
สวนกาแฟแห่งนี้ และได้รับกาแฟเป็นที่
ระลึก ๓ กระสอบ ในสมัยรัชกาลที่ ๔ ดู
เหมือนจะเริ่มมีพนักงานเครื่องฝรั่ง คือทำ
อาหารฝรั่งเลี้ยงชาวต่างประเทศและชง
กาแฟ บางคนเป็นถึงพระยา แสดงว่ากาแฟ
เริ่มจากในราชสำนักก่อน แล้วจึงแพร่
หลายในหมู่ขุนนางข้าราชการ

ประวัติของกาแฟมีเรื่องเล่ากันต่างๆ เช่นเรื่องหนึ่งเล่าว่า พระอียิปต์ที่อพยพเข้าไปอยู่ในอียิปต์ ได้สังเกตเห็นแพะที่เลี้ยงไว้ไม่ยอมนอน ยืนลืมตาเป็นทีผิดสังเกต เมื่อเฝ้าดูพฤติกรรมก็พบว่าสัตว์เหล่านั้นได้กินใบไม้อย่างหนึ่งเข้าไป พระที่เป็นหัวหน้าจึงทดลองกินดูบ้าง ก็ได้ผลอย่างเดียวกันคือนอนไม่หลับ ตื่นพีซ ดังกล่าวนั้นก็คือกาแฟ อีกเรื่องหนึ่งเล่าว่า เด็กเลี้ยงแพะชื่อ คาลดี (Kaldi) เห็นแพะกินผลไม้สีแดงผลเล็กๆ ที่ขึ้นอยู่ในป่าแล้วมีอาการกระปรี้กระเปร่า ผลไม้นั้นก็คือกาแฟ บ้างก็ว่าพบต้นกาแฟในประเทศเอธิโอเปีย ในทวีปแอฟริกา แล้วมีผู้นำเอามาปลูกที่อาระเบีย และว่าชาวอาหรับเรียกต้นไม้ว่า กาวา (Kahwah) ซึ่งต่อมาเลื่อนเป็นคอฟฟี่ (Coffee) กล่าวกันว่าพวกนักปราชญ์กับนักบวชของอาระเบียเก็บเอาใบกาแฟชงกินแบบชาขึ้นก่อน ต่อมา พวกเปอร์เซียจึงเก็บเมล็ดกาแฟมาคั่ว (เริ่มรู้จักคั่วกาแฟเมื่อคริสต์ศตวรรษที่ ๑๓) ทำให้มีกลิ่นหอมจึงได้รับความนิยมต่อมา

ตามประวัติว่าอาระเบียเป็นประเทศแรกที่มีร้านขายกาแฟ และมีคนไปนั่งจิบกาแฟกันมาก ที่ชาวอาหรับเรียกว่าคาเฟ่ ร้อนค่อยๆ จิบไปที่ละนิด ดมกลิ่นกาแฟไปด้วย ในสมัยนั้นคนมีเวลาว่างมากนั่งจิบกาแฟไปคุยกันไป เรื่องที่ขอบพูดคุยกันมากคือเรื่องการเมือง ร้านกาแฟจึงกลายมาเป็นสภากาแฟขึ้นมา และในที่สุดพวก

ที่ถูกนักกาแฟ “สวด” ก็ทนไม่ไหวรวมหัวกันหาทางกำจัดนักวิจารณ์การเมืองในร้านกาแฟด้วยการเสนอว่าการดื่มการกินกาแฟเป็นการผิดวินัยบัญญัติของพระศาสนา ด้วยเหตุนี้ในเมืองเมกกะจึงมีคำสั่งให้ปิดร้านกาแฟทั้งหมดเมื่อ ค.ศ. ๑๕๑๑ (พ.ศ. ๒๐๕๔)

การวิจารณ์การเมืองเป็นที่นิยมกันมากที่กรุงไคโรประเทศอียิปต์ก็มีคอกาแฟไปวิจารณ์การเมืองในร้านกาแฟและถูกสั่งปิดเมื่อ ค.ศ. ๑๕๓๔ (พ.ศ. ๒๐๗๗) ที่เมืองคอนสแตนติโนเปิล ในอิตาลีก็ถูกปิดร้านกาแฟเช่นเดียวกัน มาถึงตอนนี้กาแฟเริ่มแพร่ไปตามประเทศต่างๆ มากขึ้น เช่นในประเทศฝรั่งเศสปรากฏว่ากาแฟเป็นเครื่องดื่มประจำราชสำนัก ในรัชสมัยของพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ เมื่อมีงานพระราชทานเลี้ยงในราชสำนักคราวใดก็ต้องมีกาแฟ หลังอาหารครานั้น ทำให้เฝ้าเจ้าไว้อย่างไรราชทูตฝรั่งเศสที่เข้ามาเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์มหาราชน่าจะนำกาแฟเข้ามาบ้าง เพราะพูดถึงแขกมัวร์ในกรุงศรีอยุธยาว่าชอบดื่มกาแฟมาก ส่วนอังกฤษถึงจะมา

กรุงศรีอยุธยา ก่อนฝรั่งเศสแต่ในครั้งนั้นคนอังกฤษยังไม่ติดกาแฟ เพราะร้านกาแฟในลอนดอนเริ่มมีเป็นครั้งแรกในราว พ.ศ. ๒๑๙๕

เรื่องของร้านกาแฟในสมัยแรกเป็นเรื่องแปลกที่คนชอบไปคุยเรื่องการเมือง ร้านกาแฟในอังกฤษก็เช่นเดียวกัน มีพวกหัวรุนแรงไปนั่งแสดงความคิดเห็นกันมาก จนพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๒ ต้องปรึกษากับคณะผู้พิพากษาหาทางปิดร้านกาแฟ แต่พวกเจ้าของร้านกาแฟได้รวมตัวกันคัดค้านกฎหมายที่ออกใหม่นี้ ในที่สุดก็ยอมให้ยืดเวลาขายกาแฟต่อไปจนถึงวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๒๑๘ ต่อจากนั้นอีก ๑๐ ปี ร้านกาแฟก็เพิ่มขึ้นอีก และรัฐบาลก็บังคับอะไรไม่ได้ ต้องปล่อยเลยตามเลย

ผมเคยอ่านพบว่าการเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนา-

ยน ๒๔๗๕ ก็เริ่มต้นที่ร้านกาแฟในกรุงปารีส

ร้านกาแฟในเมืองไทยจะเริ่มขึ้นเมื่อใดยังไม่พบหลักฐาน เท่าที่ทราบมีกล่าวถึงเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ ในระหว่างสงครามโลกครั้งแรก มิสโคล์ ชาวอเมริกัน ได้ตั้งร้านกาแฟขึ้นแถวสี่กั๊กพระยาศรีเปิดขายทุกวันพฤหัสบดี เริ่มตั้งแต่เวลา ๑๕.๐๐ น. ถึง ๑๘.๐๐ น. ให้ชื่อร้านว่า Red Cross Tea Room หน้าร้านปักธงกาชาดเป็นร้านกาแฟที่มีคนอุดหนุนกันมาก อาจเพราะเจ้าของร้านเป็นที่รู้จักของบุคคลชั้นสูง จึงมีทั้งเจ้านาย ข้าราชการ ตลอดจนชาวต่างประเทศ มาอุดหนุนเพราะถือว่าเป็นการกุศล เนื่องจากผลกำไรที่ได้จากการขายกาแฟ มิสโคล์ ได้ส่งไปบำรุงกาชาดของฝ่ายพันธมิตรซึ่งไทยร่วมอยู่ด้วย ร้านกาแฟที่มีชื่อเป็นร้านไทยอีกร้านหนึ่งคือ ร้านกาแฟนรสิงห์ อยู่ที่หัวมุมสนามเสือป่า ได้เปิดจำหน่ายขนมและเครื่องดื่มต่างๆ ตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๔๖๕ แต่ร้านกาแฟนรสิงห์ก็ยังเป็นร้านกาแฟของบุคคลชั้นสูงอยู่

เมื่อครั้งเป็นเด็กผมชอบอ่านนิยายของพวกหนุ่มสาวกรุง ไม่พบว่าหนุ่มสาวกรุงไปสังสรรค์กันตามร้านกาแฟ มีแต่ไปสนุกกันตามเบียร์ฮอลล์ ถึงตามตลาดในต่างจังหวัดก็มีแต่ร้านอาหารจีนและร้านสุราร้านกาแฟมีน้อย ร้านกาแฟเริ่มมีมากขึ้นเมื่อผมโตเป็นหนุ่มวัยรุ่น เป็นสมัยที่ไทยสร้างชาติ ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ จึงประชา-

สัมพันธ์ให้คนกินไข่ไก่วันละ ๒ ฟอง พวกที่ปฏิบัติตามนโยบายเป็นพวกแรกก็คือข้าราชการ ซึ่งตามประสบการณ์ก็กินกาแฟเป็นอาหารมื้อเช้าอยู่แล้ว ก็เพิ่มไข่ลงขึ้นอีกอย่างหนึ่ง

คนไทยนั้นไม่เคยกินไข่ลวกมาก่อน เมื่อคนขายกาแฟลวกไข่มาให้แล้วก็ใช้ช้อนคนกาแฟเคาะที่ส่วนแหลมของไข่ กะเทาะเปลือกไข่ให้แตกเป็นช่อง แล้วเหยาะเกลือปนโรยพริกไทยยกขึ้นใส่ปากดูด สมัยนั้นเป็นสมัยปรับปรุงวัฒนธรรม การกินไข่แบบนี้ถือว่าไม่ถูกแบบแผน หลวงบุญมานพพานิชย์ ที่ใช้นามปากกาว่า “แสงทอง” ท่านเคยผ่านเมืองนอกมาแล้ว และรู้จักกินไข่ลวกที่ถูกวิธี ท่านจึงแต่งโคลงแนะนำขึ้นบทหนึ่งว่า

“ทนายไข่ใบหนึ่งดัม ตามภูมิ
พอสุกอย่างยางมะตูม ตักได้
โรยเกลือพริกไทยมูม มามดูด ไม่ดี
ช้อนตักใส่ปากไซ้รั สำละนี้มีอารย”

อธิบายว่า ทนายคือ อาหารที่กินประจำ ได้แก่ ไข่ต้มสุกพอกเป็นยางมะตูม จะตักกินได้ง่าย และดูเป็นผู้มีวัฒนธรรมดีกว่าวิธีโรยเกลือพริกไทยลงในไข่ แล้วใช้วิธีดูดซึ่งไม่ดีเลย

คนไทยไม่เคยกินไข่ไก่แบบนี้มาก่อน เมื่อแรกกินจึงกินตามอย่างคนอื่น ๆ จะกินตามคำแนะนำของ “แสงทอง” ก็ทำไม่ได้เพราะคนขายกาแฟจะลวกมาให้ ไข่จึงค่อนข้างไปทางดิบมากกว่าสุก อย่างไรก็ตาม การกินไข่กับกาแฟในตอนเช้าดังกล่าวมาก็หมดไปภายหลังสงครามสงบลงแล้ว เพราะค่าครองชีพสูงขึ้น

กาแฟที่คนรุ่นผมกินก็คือเมล็ดกาแฟที่คั่วแล้วบดให้ละเอียด เมื่อจะกินก็เอากาแฟที่บดแล้วใส่ถุง เอน้ำร้อนเทลงไปในถุง ก็จะได้น้ำกาแฟที่ต้องการ ที่คนปัจจุบันเรียกว่า “กาแฟโบราณ” ก็คือกาแฟดังกล่าวมาข้างต้นนั่นเอง เรียกว่าทำตามแบบโบราณ ผิดกับกาแฟปัจจุบันที่เป็นกาแฟสำเร็จรูปชงกินได้ทันทีโดยไม่ต้องใช้ถุง เพราะไม่มีปากให้ต้องกรอง

สรุปว่าร้านกาแฟในเมืองไทยเกิดขึ้นเมื่อ ๗๐ กว่าปีมานี้เอง ก็ไม่โบราณเท่าไร นึกถึงคนที่เคยชอบพูดเยาะคนที่อ้างคำสอนของคนรุ่นเก่าว่า “เชื่อโบราณจะบานบุรี” แต่เดี๋ยวนี้อะไรๆ ก็อ้างโบราณเอาความคิดของคนโบราณมาหาากินกันทั้งบ้านทั้งเมือง กาแฟโบราณจึงเบ่งบานไปทั่วอย่างที่เราเห็นทุกวันนี้

Old-styled Coffee

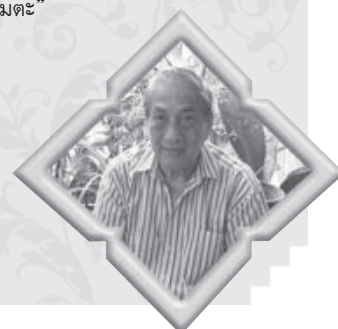
Thais first knew coffee in the reign of King Rama III as the Thai officials prepared the beverage for the westerners. King Rama III offered coffee to monks as a new kind of beverage and promoted coffee plantation in Bangkok.

Among the modern coffee houses emerged the old-styled coffee. Veteran writer Sombat Plainoi talked about the beverage.

ส.พลายน้อย (สมบัติ พลายน้อย)

นักเขียนอาวุโสที่มีผลงานรวมเล่มกว่า ๑๐๐ เล่ม ทั้งด้านประวัติบุคคลสำคัญ ประวัติศาสตร์ เรื่องน่ารู้ สารานุกรม วารสารคดี นิทาน ฯลฯ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้รับรางวัลเกียรติคุณจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นผู้ใช้ภาษาไทยดีเด่น และได้รับรางวัล “นักเขียนอมตะ”

บน : นายลำ ห้วนน้ำนักประดาน้ำ
ที่ค้นหาสมบัติใต้ลำน้ำเจ้าพระยา
ล่าง : หัวกระโหลกมนุษย์หัวแรกที่ยังไม่ได้
ได้ลำน้ำเจ้าพระยา ที่ท้ายเกาะใหญ่ราชคราม
อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

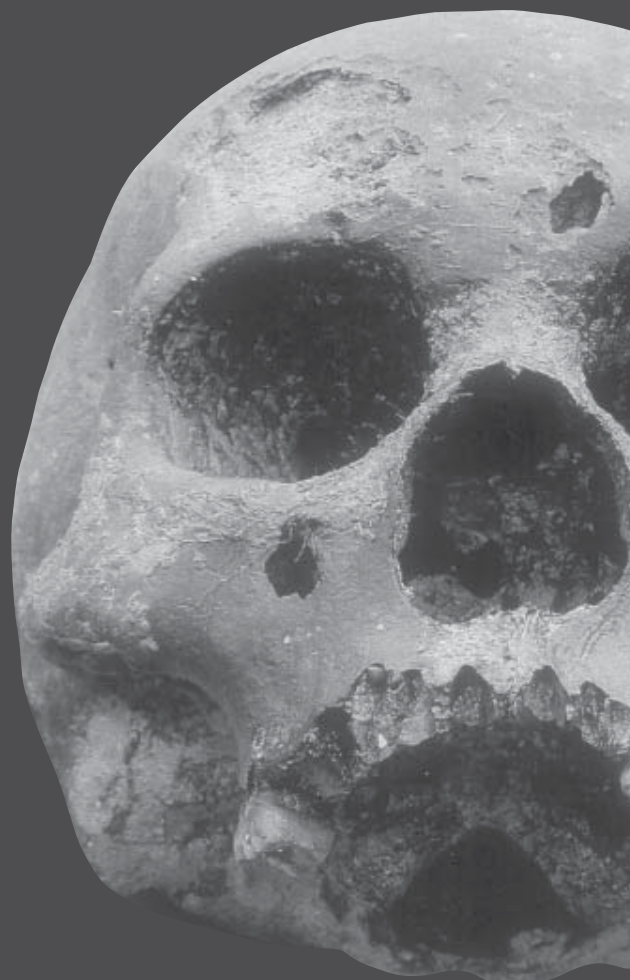
หัวกระโหลกปริศนา ใต้ลำน้ำ

วิวัฒน์ วงศ์ศุภไทย

ว

นที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒
พบหัวกระโหลกมนุษย์ที่ได้ลำน้ำ
เจ้าพระยา ๑ หัว นำไปเก็บรักษา
ไว้ที่วัดท้ายเกาะใหญ่ เป็นที่สนใจ
ของคณะสื่อมวลชนทั้ง วิทูรย์ ที่วิทูรย์ของ
ต่างมุ่งหน้ามาทำข่าวที่สามโคก ท่ามกลาง
ความสับสนและหวาดระแวง ก็มีคำถามว่า
“เป็นกระโหลกของใคร?”

เจ้าพระยา

วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะสื่อมวลชนมาพร้อมกันที่ “วัดตำหนัก” วัดโบราณสมัยอยุธยาริมฝั่งน้ำเจ้าพระยา อันเป็นบริเวณที่ตั้งบ้านเมืองสามโคกในอดีต โดยมีความต้องการที่จะพิสูจน์ว่าหัวกระโหลกนี้บร้อยได้ลำน้ำเจ้าพระยานั้นมีจริงกว่าทุกอย่างจะพร้อมเวลาก็กบายคล้อยไปมากแล้ว นักประดาน้ำอาชีพออกเรือไปพร้อมกับนักข่าวกลางลำน้ำเจ้าพระยาใช้เวลาชั่วโมงเศษก็ได้พบหัวกระโหลก ๒ หัว จึงนำขึ้นมานบนฝั่งพร้อมโบราณวัตถุได้น้ำ

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะของผู้ประสานงานของแพทย์หญิง คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ได้เดินทางมาพิสูจน์ความจริงในเรื่องนี้ที่สามโคกโดยพบปะพูดคุยกับประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอสามโคก และท่านผู้กำกับการสถานีตำรวจอำเภอสามโคกและท่านนายอำเภอสามโคก แล้วได้ติดต่อกับนักประดาน้ำอาชีพทำการดำหาหัวกระโหลกที่วัดตำหนัก ได้ลำน้ำเจ้าพระยาก็พบหัวกระโหลกมนุษย์อีก ๒ หัว และชิ้นส่วนกระดูกกรามอีก ๑ ชิ้น จากนั้นได้นำหัวกระโหลกที่พบก่อนหน้านี้ ๓ หัว ที่เก็บรักษาไว้ที่คณะนิติเวชโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ มารวมกันเป็น ๕ หัวกระโหลก กับอีก ๑ กราม มาตรวจวินิจฉัยเบื้องต้นโดยแพทย์หญิง คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ว่าเป็นกระโหลกและกรามของผู้หญิง ๔ คน เป็นกระโหลกชาย ๒ คน สภาพกระโหลกเก่าผุมีฟองทรายตะไคร่น้ำจับพื้นดำ แสดงว่ากินหมากอายุตัวของหัวกระโหลกบอกได้ ส่วนความเก่าของกระโหลกยุคใดสมัยใดนั้นตอบไม่ได้เป็นหน้าที่ของกรมศิลปากร

จากการหารือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องฝ่ายปกครอง นิติวิทยาศาสตร์ กรมศิลปากร ตำรวจ วัฒนธรรมอำเภอ วัฒนธรรมจังหวัด ให้หยุดดำเนินการในเรื่องดำน้ำค้นหากระโหลกใต้ลำน้ำเจ้าพระยาไว้ก่อน จากการสอบถามพูดคุยกับนักประดาน้ำอาชีพของเก่าขาย ชื่อ “นายสำ” เป็นกลุ่มนักประดาน้ำบ้านฉนวนสามเสน กรุงเทพฯ ซึ่งเข้ามามค้นหาสมบัติใต้ลำน้ำเจ้าพระยาในเขตจังหวัดปทุมธานีตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ นอกจากจะได้เครื่องปั้นดินเผาในยุคสมัยต่างๆ เช่น สุโขทัย อยุธยา และรัตนโกสินทร์ และเครื่องปั้นดินเผาจากต่างชาติ เช่น จีน ญี่ปุ่น อินเดีย ฝรั่งเศส และยังพบชิ้นส่วนของกระดูกสัตว์และมนุษย์ เช่น กรามข้าง ฟันข้าง เขากวาง เขาสมัน เขาควาย กระโหลกข้าง กระโหลกควาย กระโหลกกวาง กระโหลกจระเข้ กระโหลกม้า และกระโหลกมนุษย์ พบตั้งแต่ใต้ศูนย์ศิลปาชีพบางไทรและมากที่สุดท้ายเกาะใหญ่ราชคราม บริเวณนอกชายฝั่งหน้าวัดโพธิ์แดงใต้ โพธิ์แดงเหนือในเขตอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เยื้องหน้าวัดท้ายเกาะใหญ่ อำเภอสามโคก นอกจากจุดนี้แล้วยังพบหัวกระโหลกมนุษย์เป็นจำนวนมากในลำน้ำเจ้าพระยาในเขตเมืองสามโคกเก่า บริเวณหน้าวัดตำหนัก วัดสะแก วัดสิงห์ วัดแจ้ง เป็นอันมาก และพบประปรายในเขตอำเภอเมืองรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยหัว

จากการค้นพบหัวกระโหลกที่สามโคก หากจะสืบค้นเข้าไปหาความจริงในอดีตจากหนังสือ “พงศาวดารเรื่องไทยรบพม่า” ซึ่งพระไพโรจน์สุภะลิข (องเอเทียนสุพินทุ) ได้สำเนาหนังสือพงศาวดารพม่าฉบับหลวงเรียกว่า “เรื่องมหาราชวงศ์ฉบับหอแก้ว” มาจากพม่ากล่าวถึง “สงครามครั้งที่ ๒๔ คราวเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๓๑๐” ความว่า “พม่าได้เมืองธนบุรีแล้วจึงยกไปตีค่ายบางกรวย ตรงวัดเขมาทั้ง ๒ ฟากแม่น้ำมายจะตีเมืองนนทบุรีต่อไป ฝ่ายเรือกำปั่นอังกฤษ

ซึ่งถอยหนีไปจากเมืองธนบุรี ครั้นไปถึง
 กรุงเทพมหานครศรีอยุธยา ไปขอปืนใหญ่
 เอาลงมาตั้งในเรือสลุปแล้วกลับลงมาสู่พม่า
 ที่เมืองนนทบุรีอีก ขอเรือยาวบรรทุกพล
 ทหารในกองทัพพระยายมราชที่รักษาเมือง
 นนทบุรีจูงเรือสลุปเลื่อนลงมาในเวลากลาง
 คืน พอถึงที่ได้ทางเป็นก็จุดปืนใหญ่ยิงค่าย
 พม่าเข้าไปจนสว่างจึงถอยเรือสลุปกลับขึ้น
 ไปเสีย ยิงพม่าอยู่อย่างนี้หลายเดือน ถูก
 พม่าล้มตายจนกองทัพพม่าต้องยั้งหยุดอยู่
 เพียงวัดเขมา ต่อมา พม่าคิดอุบายทำเป็น
 แดกหนีจากค่ายอังกฤษกับพวก กองทัพ
 ไทยสำคัญว่าพม่าหนีจริง ก็จอดเรือขึ้น
 ค่ายพม่า บุกรุกหรือคันหมายจับเชลยฝ่าย
 พม่า ฝ่ายพม่าให้กองทัพชุมนุมอยู่ในสวนข้าง
 หลังค่ายก็กรูกันออกมาไล่ฆ่าฟันทหาร
 ไทยตายเป็นอันมากกองทัพไทยแตกหนี
 นายเรืออังกฤษล่องกำปั่นหนีออกทะเล
 พระยายมราชเห็นเรือกำปั่นหนีไปก็ถึง
 เมืองนนทบุรีพาไพร่ถอยกลับกรุงศรีอยุธยา
 ทั้งสิ้น เมืองนนทบุรีก็เสียแก่พม่า ข้าศึก
 กองทัพเรือของ “เมฆะระโบ” จึงยกขึ้นไป
 ตั้งมั่นอยู่ที่ “ค่ายสีตุ๊ก” สามแยกบางไทร
 ส่วนมังมหานรธายกทัพทางบกมาร่วมกัน
 ที่ค่ายสีตุ๊กเพื่อรอเวลาเข้าตีกรุงศรีอยุธยา
 พร้อมกองทัพทางเหนือที่นำทัพโดย “เน-
 เมียวสีหบดี”

แพทย์หญิง คุณหญิง พรทิพย์ โรจนสุนันท์
 ตรวจวินิจฉัยเบื้องต้นกระดูกโลกมนุษย์ที่มได้
 ได้ลำน้ำเจ้าพระยา
 ณ วัดคำหนัก
 อำเภอสามโคก

เขาสมัน สัตว์ป่าที่สูญพันธุ์ไปจากโลก
 พบที่ลำน้ำเจ้าพระยา

สามโคกเป็นเมืองเล็กๆ ตั้งอยู่ริมฝั่งน้ำต่อจากเมืองนนทบุรีกองทัพพม่าต้องเคลื่อนทัพผ่าน จากหลักฐานบันทึกในพงศาวดารกล่าวว่าได้มีกองอาสาขุนนางมอญเมืองสามโคกต่างมีความจงรักภักดีต่อแผ่นดินได้ตั้งกองอาสาขุนนางมอญออกสู้รบกับพม่า โดยมีหัวหน้าชื่อ หลวงเกลิงหลวงบำเรอภักดี พระยาเกียรติ พระยารามร่วมกับมอญสามโคกได้อาสาออกรบกับพม่าเข้าศึกปกป้องบ้านเมือง ปกป้องแผ่นดินสยาม

ชะตากรรมของชาวสยามหลังเสียกรุงศรีอยุธยาจากบันทึกของฝรั่งต่างชาติ “นายฟรังซัวส์ อังรี ตรูแปง” ชาวฝรั่งเศสกรมศิลปากรแปลให้ชื่อหนังสือว่า “ประวัติศาสตร์ไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา ฉบับตรู-

กระโหลกมนุษย์ทั้งมได้ได้ลำน้ำเจ้าพระยาพบปะปนกับโบราณวัตถุสมัยสุโขทัยและอยุธยา ซึ่งมีทั้งกรมช่างและตุ้มดินเผาด้วย

แปง” ความว่า “บ้านเมืองตกอยู่ในมือของพม่าผู้บุกรุก บ้านถูกเผาผลาญไม่มีอะไรเหลือมาก ถ้าถ่านและความอดอยากที่ใกล้จะมาถึงในภายหน้าซึ่งน่ากลัวเท่าๆกับคมดาบของพวกป่าเถื่อน โรคระบาดร้ายแรงทำให้เกิดผลเสียหายยิ่งขึ้น ถนนสายต่างๆ เต็มไปด้วยซากศพมากมายซึ่งกลายเป็นอาหารของพวกคนชั้นต่ำที่หิวโหยมาก บ้านเมืองตกอยู่ในมือของพวกพม่าและถูกฝังภายใต้ซากปรักหักพัง โดยปราศจากการเจรจาของผู้บุกรุกพร้อมด้วยคบไฟในมือของเขา วันที่ ๒๘ เมษายน ค.ศ. ๑๗๖๗ บ้านเมืองถูกโจมตี ทรัพย์สินสมบัติในพระราชวังและวัดต่างๆ ไม่เหลืออะไรเลย นอกจากซากปรักหักพังและถ้ำถ่านพระพุทธรูปถูกนำมาหลอมและทำลายโดยผู้ชนะที่ป่าเถื่อนผู้มีแต่ความโลภเท่านั้น พวกพม่าได้ใช้ไฟเผาทำลายของพวกสยามเพื่อให้พวกสยามเปิดเผยที่ซ่อนทรัพย์สินทำการข่มขืนลูกสาวที่กำลังร้องไห้ต่อหน้าต่อตาพวกเขา พระสงฆ์ซึ่งถูกสงสัยว่าปิดบังทรัพย์สินจำนวนมาก ถูกยิงด้วยธนูจนพรุนและถูกหอกแทง คนอื่นๆ จำนวนมากก็ถูกตีจนตายด้วยกระบองหนักๆ สภาพบ้านเมืองก็เต็มไปด้วยซากศพแม่น้ำต่างๆ ไหลไม่สะอาดเนื่องจากซากศพกีดกันทางน้ำ กลิ่นเหม็นจากสิ่งเหล่านี้ชุกชุมแมลงวันมาดอม พวกเสนapatiถูกจับใส่โซ่ตรวนกลายเป็นข้าทาสอยู่ในเรือโบราณ เมื่อความโลภของพวกพม่าเป็นที่จู่ใจแล้วกองทัพที่มีชัยก็ถอยทัพกลับไปพะโค”

หวักระโหลกมนุษย์ที่สามโคกอาจจะไม่ใช่ผลของสงครามไทยรบพม่าทหารกล้าผู้ปกป้องแผ่นดินหรือเหยื่อแห่งความโหดร้ายทารุณเสียทั้งหมด ซึ่งเรื่องราวในอดีตที่ขมขื่นที่ทุกคนอยากลืมหรือไม่เคยรับรู้ หรือรู้แต่พยายามบ้ายเบี่ยงบิดเบือนว่าชาติไทยไม่เคยเสียเอกราชให้กับชาติใดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์เราไม่สามารถจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้แต่เหตุการณ์ในปัจจุบันเราร่วมกันสร้างให้กลายเป็นประวัติศาสตร์ที่งดงามได้ด้วยความรักความสามัคคีสามัคคีเห็นแก่ชาติบ้านเมืองไม่แบ่งแยกแตกสามัคคี ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะไม่ทำให้เกิดประวัติศาสตร์ซ้ำรอยขึ้นอีกกับชาติไทยอันเป็นที่รักของเราทุกคน

Skulls under Chao Phraya River

The recent discoveries of skulls from under the Chao Phraya River have attracted great media interest as the assumptions about their owners vary.

วีรวัฒน์ วงศ์ศุภไทย

นักเขียนบทความสารคดี ประวัติศาสตร์โบราณคดี ประเพณีวัฒนธรรม ศิลปินดีเด่นจังหวัดปทุมธานี สาขาวรรณศิลป์ ศิลปินร่วมสมัยกระทรวงวัฒนธรรม

พระบรมมหาราชวัง ด้านถนนสนามไชย

การเปลี่ยนแปลง

๑. การพระราชพิธีมหาพิชัยมงคล
ลงทรงสนามรับพระปรมาภิไธย
๒. ทำราชวรดิษฐ์

เมื่อผู้เขียนได้เที่ยวเดินบริเวณรอบ
แนวพระบรมมหาราชวัง มีสถานที่
หลายแห่งที่ผู้เขียนได้เห็นความ
เปลี่ยนแปลงจากเมื่อแรกสถาปนา
กรุงรัตนโกสินทร์อย่างมากมาย ตัวผู้เขียน
จึงมีความประสงค์ที่จะบอกเล่าให้แก่ผู้อ่าน
ที่มีความสนใจเกี่ยวกับสภาพดั้งเดิมของ
สถานที่รอบๆ เกาะรัตนโกสินทร์ ดังต่อไปนี้

ทำราชวรดิษฐ์

ตั้งอยู่ริมถนนมหาราช ด้านตะวันตก
ของพระบรมมหาราชวัง เป็นท่าเรือพระ
ที่นั่งของพระมหากษัตริย์และมีท่าเทียบ

รอบกำแพงวัง

อานนท์ ตรังศรีชาติ

เรือของกองทัพเรืออยู่ในบริเวณนี้ ท้าราชวรดิษฐ์เป็นท่าเรือพระที่นั่งฝ่ายพระบรมมหาราชวังตั้งแต่แรกสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ เรียกกันว่า “พระฉนวนน้ำประจำท่าพระราชวังหลวง” โดยมีกำแพงฉนวน* กันมาจากประตูพระบรมมหาราชวังฝ่ายใน จนถึงบริเวณริมน้ำที่ทำเป็นศาลาใหญ่มุงกระเบื้อง มีช่อฟ้าใบระกา ๑ หลัง ด้านหน้าศาลามีมุขลดเล็กๆ เป็นซุ้มประตูตรงต้นสะพาน เป็นที่พาดบันไดประทับเรือพระที่นั่ง ใน พ.ศ. ๒๓๒๗ รัชกาลที่ ๑ ทรงให้สร้างตำหนักแพลอยขนาด ๕ ห้อง มีเฉลียงรอบ ฝากระดานลูกกรงทาสีเขียวแดง ภายในเขียนลายรดน้ำ เสาเขียนลายพุ่มข้าวบิณฑ์ปิดทอง หลังคามุงจากมีช่อฟ้าใบระกา จอดไว้ทางเหนือพระฉนวน

* ฉนวน คือ ทางเดินที่มีเครื่องกำบังสองข้างสำหรับให้พระเจ้าแผ่นดินหรือเจ้านายฝ่ายในเสด็จขึ้นลงหรือเข้าออก

น้ำเป็นที่เสด็จประทับเมื่อมีพระราชพิธีลอยพระประทีปในเดือน ๑๑ เดือน ๑๒ ภายหลังโปรดให้เรือพระตำหนักแพลอยในสมัยรัชกาลที่ ๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาเพชรพิไชย (บุญคง) เป็นแม่กอง สร้างพระที่นั่งสามหลังที่ริมน้ำตรงพระฉนวนเดิม มีลักษณะเป็นเรือนไม้มีฝากระดานรอบสามด้าน ด้านหน้าเป็นลูกกรง ตั้งอยู่บนคานปลายเสาต่อม่อคล้ายเรือนแพหลังคามุงกระเบื้องมีช่อฟ้าใบระกา มุขด้านหน้าริมน้ำเป็นมุขลดหลังเป็นสองชั้น การก่อสร้างแล้วเสร็จในสมัยรัชกาลที่ ๓ เรียกว่า พระตำหนักน้ำ แต่คนทั่วไปเรียกว่าพระตำหนักแพ เหนือพระตำหนักน้ำขึ้นไปตรงกับประตูเทวagirmy เป็นท่าจอดเรือพระที่นั่งและเรือข้าราชการผู้ใหญ่ เรียกว่า ท่าขุนนาง

ในสมัยรัชกาลที่ ๔ โปรดเกล้าฯ ให้เรือพระตำหนักน้ำเดิมออกและถมที่ก่ออิฐถือปูนสร้างหมู่พระที่นั่งใหม่ ๔ หลัง พระ

ที่นั่งองค์หน้าริมน้ำพระราชทานนามว่า พระที่นั่งชลังคพิมาน พระที่นั่งสองชั้นด้านหลังนามว่า พระที่นั่งทิพยสถานเทพสถิต พระที่นั่งองค์ถัดมาด้านเหนือเป็นท้องพระโรงฝ่ายเหนือ นามว่าพระราชกิจวิจิตรยงค์ด้านใต้นามว่า พระที่นั่งอนงค์ในสำราญรมย์ มีการสร้างป้อม ๒ ป้อมด้านเหนือชื่อว่า ป้อมพรหมอำนวยการศิลปด้านใต้ชื่อว่า ป้อมอินทรอำนวยการและที่พระตำหนักน้ำก่อเชื่อมทำสระเป็นสระสงorkampangเป็นสระน้ำสำหรับพระจำลูกยาเธอเพื่อหัดว่ายน้ำ พระราชทานนามว่า ท่าขุนนาง เดิมเป็นท่าราชวรดิษฐ์ และโปรดให้ทำท่าเรือสำหรับข้าราชการอีกท่าหนึ่ง พระราชทานนามว่า ท่านิเวศร์วรดิษฐ์ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๕ พระที่นั่งในท่าราชวรดิษฐ์ทรุดโทรมลง จึงทรงโปรดให้ซ่อมรักษาไว้แต่พระที่นั่งราชกิจวิจิตรยงค์ ให้เรียกรวมทั้งบริเวณนี้ว่า ท่าราชวรดิษฐ์ ปัจจุบันอยู่ในการดูแลของกองทัพเรือ

ท่าช้างวังหน้า

ตั้งอยู่บริเวณปากคูเมืองเดิมด้านเหนือปลายถนนพระอาทิตย์ เดิมเป็นท่าเรือหลวงและเป็นท่าเรือโดยสารข้ามฟากไปสถานีรถไฟบางกอกน้อยไปคลองบางกอกน้อยและที่อื่นๆ บริเวณท่าช้างวังหน้า เดิมที่อยู่ตรงประตูท้ายพระราชวังบวรสถานมงคล หรือท้ายวัดบวรสถานสุทธาวาสเหนือพระฉนวนน้ำประจำท่าเล็กน้อย มีโรงช้างอยู่ริมท่าโรงหนึ่ง ใช้เป็นที่สำหรับนำช้างลงอาบน้ำเรียกกันขณะนั้นว่าท่าช้างวังหน้าหรือท่าวัดพระแก้ววังหน้า

ท่าช้างวังหลวงหรือท่าพระ

อยู่สุดถนนหน้าพระลานข้างราชนาวิสัยมสร เป็นท่าเรือกรุงเทพมหานครในสมัยรัชกาลที่ ๑ เป็นประตูเมืองที่นำช้างฝ่ายพระบรมมหาราชวังหรือวังหลวงลงอาบน้ำจึงเรียกว่า ท่าช้างวังหลวง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๕๑ รัชกาลที่ ๑ ทรงโปรดเกล้าฯ อัญเชิญพระศรีศากยมุณีจากจังหวัดสุโขทัยลงมาทางแพเพื่อประดิษฐานในพระวิหารหลวงวัดสุทัศนเทพวราราม เมื่อชะลอพระพุทธรูปขึ้นจากท่า ไม่สามารถ

๓. หน้ากระทรวงกลาโหม

๔. ท่าช้าง

๕. วัดระฆังโฆสิตาราม กองทัพเรือ และวัดประยุรวงศาวาส

๖. ปากคลองบางหลวงฝั่งธนบุรี

๗. เกาะหน้าวัดอรุณราชวราราม ทางซ้ายมือของภาพจะเห็นพระปรางค์วัดอรุณฯ อยู่หลังต้นไทร

ผ่านประตูได้ จึงโปรดให้เรือประตูและกำแพงบางส่วนออก หลังจากนั้นโปรดให้สร้างประตูใหม่ พระราชทานนามว่า ประตูท่าพระ ท่าพระใช้เรียกในทางราชการแต่ทั่วไปยังใช้ว่า ท่าช้างวังหลวง

คลองบางหลวง

เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชตั้งราชธานีที่กรุงธนบุรีซึ่งเดิมเป็นเมืองหน้าด่านมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ปากคลองบางกอกใหญ่เป็นคลองคูเมืองธนบุรีที่เต็มไปด้วยเรือนแพและบ้านเรือนของข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อย ด้วยเหตุนี้คลองบางกอกใหญ่จึงมีอีกชื่อว่า คลองบางหลวง หมายถึงคลองย่านที่เป็นคนหลวงอยู่

คลองบางหลวงเดิมเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ตัวแม่น้ำคดเคี้ยวไปทางทิศตะวันตกของกรุงธนบุรี แล้วไปบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาเดิมที่ปากคลองบางกอกน้อย เมื่อมีการขุดคลองตรงจากคลองบางกอกน้อยมายังคลองบางกอกใหญ่ในสมัยอยุธยา ตรงกับรัชกาลสมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิกระแสน้ำไหลตรงและแรง น้ำจึงกัดเซาะตลิ่งคลองลัดให้กว้างออกไปจนกลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาอย่างในปัจจุบันนี้คือตอนที่ผ่านหน้าวัดอรุณราชวราราม

นอกจากนี้ที่หน้าวัดอรุณราชวราราม ยังมีเนินดินก่อตัวเป็นเกาะขึ้นมาเห็นมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ ๕ (สมัยรัชกาลที่ ๖ ไม่มีเกาะนี้แล้ว) เกาะกว้างประมาณ ๓ เมตร ยาวประมาณ ๕ เมตร ทางด้านเหนือมีต้นไทรย้อมๆ อยู่ ๑ ต้น ทางด้านใต้มีต้นปาล์ม ๒ ต้น ตรงกลางมีศาลาเก๋งก่ออิฐถือปูนหลังคา ๒ ชั้น มุงด้วยกระเบื้อง เกาะนี้อยู่ห่างจากฝั่งวัดอรุณประมาณ ๑๐ เมตร เข้าใจว่าบริเวณนี้อยู่ระหว่างฝั่งกับเกาะต้องพายเรือแจวติดต่อกัน สันนิษฐานว่าเกาะนี้เป็นแผ่นดินเดียวกันติดกันกับวัดอรุณ แล้วต่อมาคงถูกกระแสน้ำเซาะทำให้ขาดจากกัน ต่อมาเกาะนี้ก็ถูกกระแสน้ำเซาะพังทลายจมลงไปในน้ำ

ทำโรงยาเก่า

ถัดจากท่าปากคลองตลาดลงมา มีถนนเล็กๆ เชื่อมถนนจักรเพชรลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา มีท่าเรือหลายท่า คือท่ากลาง อยู่สุดซอยกลาง ท่าโรงยาเก่าอยู่ถัดจากท่ากลางมาทางใต้ เดิมถนนบ้านหม้อติดกับถนนจักรเพชรที่สี่แยกแล้วต่อตรงลงไปจรดแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณนี้มีโรงยาฝิ่นเก่ามาตั้งแต่ต้นรัตนโกสินทร์ จนกระทั่งทางการได้ห้ามการสูบฝิ่นในปี พ.ศ. ๒๔๐๕ จึงเรียกท่าน้ำนี้ว่า ท่าโรงยาเก่า ถนนเรียกว่า ถนนท่าโรงยาเก่า ส่วนสี่แยกเรียกว่า สี่แยกท่าโรงยาเก่า

ทำโรงไม้

อยู่สุดถนนท้ายวัง เป็นท่าเรือข้ามฟากไปวัดอรุณราชวรารามและท่าเรือไปคลองมอญ ฝั่งธนบุรี

๘.

๘. ถนนสนามไชย

๕. สนามหลวงเมื่อครั้งสร้างกรุงเทพฯ ใหม่ ๆ

๑๐. รัชกาลที่ ๕ โปรดให้สร้างคุกใหม่แทนคุกเก่าสวนเจ้าเชตุ

ทุ่งพระเมรุและสนามไชย

สมัยต้นรัตนโกสินทร์ ในกำแพงพระนครมีสนามอยู่ ๒ สนามคือ สนามหลวงและสนามไชย

สนามหลวงตั้งอยู่ทางด้านเหนือของพระบรมมหาราชวัง ตอนต้นรัตนโกสินทร์ บริเวณท้องนาหน้าวัดมหาธาตุ และข้างกำแพงพระบรมมหาราชวังทางทิศเหนือ เรียกกันว่า ทุ่งพระเมรุ เมื่อพันธุทำนาในหน้าแล้ง บริเวณพื้นนาจึงใช้เป็นที่สร้างพระเมรุถวายพระเพลิงพระบรมศพและพระศพเจ้านายตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑

เหตุที่ได้ชื่อว่าท้องสนามหลวงและท้องสนามไชย เนื่องจากรัชกาลที่ ๔ ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยว่าการที่ราษฎรเรียกทุ่งพระเมรุ ซึ่งเป็นการอวมงคลที่นานๆ จะมีสักครั้งหนึ่งหาสมควรไม่ ต่อมาจึงทรงมีพระบรมราชโองการความว่า “โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศข้าราชการพลเรือนชั้นผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ ผู้น้อย ในพระบรมมหาราชวังฝ่ายหน้าฝ่ายใน เจ้าต่างกรม แลยังไม่ได้ตั้งกรม และอาณานิคมราชอาณาเขตทั้งปวงให้รู้แจ้งทั่วไประยะที่ท้องนาหน้า

วัดมหาธาตุ นั้น คนอ้างการซึ่งมีครั้งหนึ่งแลเป็นการอวมงคลมาเรียกเป็นชื่อตำบลว่า ทุ่งพระเมรุ นั้นหาชอบไม่ ตั้งแต่บัดนี้สืบไปให้ท้องนาหน้าวัดมหาธาตุ นั้นให้เรียกว่า ท้องสนามหลวง”

สนามหลวงยังเป็นที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของสยามอีกด้วย กล่าวคือในรัชกาลที่ ๓ ได้มีการทำนาที่ท้องสนามหลวง เพื่อแสดงให้เห็นว่าสยามมีความมั่นคงทางด้านอาหารมีความอุดมสมบูรณ์อย่างยิ่ง แม้แต่บริเวณใกล้กับพระบรมมหาราชวังยังมีการปลูกข้าวเลย และถ้าจะทำสงครามกับสยามแล้วก็ต้องเป็นการทำสงครามที่ต้องใช้ระยะเวลานานอย่างแน่นอนและยากที่จะเอาชนะได้

๙.

ส่วนสนามไชยเป็นสนามที่อยู่ทางด้านทิศตะวันออกของพระบรมมหาราชวัง เป็นสนามสำหรับการฝึกซ้อมทหารช้างม้าให้เจนในการรบ ลักษณะเดียวกับสนามจักรวรรดิครั้งกรุงศรีอยุธยา

ถนนสนามไชยเป็นถนนรอบพระบรมมหาราชวัง แต่เดิมเป็นถนนดินแบบถมทั่วๆ ไปในตอนต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ต่อมาเมื่อมีการแท่นหินจึงจำเป็นต้องใช้ราชยานที่มีน้ำหนักมาก เช่น งานถวายพระเพลิงพระบรมศพ จึงจะเอาทรายมา

ขอขอบคุณ

เจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติที่ให้ข้อมูลและภาพประกอบในการเขียนบทความนี้

๐๐.

คุกใหม่

เดิมคุกตั้งอยู่ที่สวนเจ้าเชตุหน้าวัดพระเชตุพนฯ (วัดโพธิ์ท่าเตียน) ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของกรมการรักษาดินแดน

ถมเกลี่ยทำถนนรอบพระบรมมหาราชวังให้เรียบและเมื่อเสร็จพระราชพิธีแล้วก็ปล่อยถนนให้เป็นหลุมเป็นบ่ออย่างเดิมอีก

ในสมัยรัชกาลที่ ๔ มีการปรับปรุงและสร้างถนนในพระนครขึ้นมาหลายสาย เช่น ถนนรอบพระบรมมหาราชวังได้มีการปรับปรุงด้วยการปูพื้นถนนด้วยการเรียงอิฐตะแคง ถนนเสาชิงช้าก็ได้ตัดใหม่ให้ตรงถนนนอกพระนครได้แก่ ถนนเจริญกรุง ถนนวัวลำพอง ถนนสีลม ถนนสาร

รัชกาลที่ ๔ ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยเกี่ยวกับสนามหลวงและสนามไชยคราวเดียวกันเมื่อปีเถาะ จุลศักราช ๑๒๑๗ ตรงกับ พ.ศ. ๒๓๘๘ หลังจากครองราชย์แล้ว ๕ ปี เพื่อให้ข้าราชการที่จะเขียนคำกราบบังคมทูลหรือจดหมายใดๆ เขียนชื่อสถานที่ทั้งสองแห่งให้ถูกต้องตามชื่อ ซึ่งโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมไว้ ผู้เขียนจึงได้นำสถานที่ทั้งสองแห่งมากล่าวรวมๆ กันในที่นี้

ในสมัยรัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างคุกขึ้นใหม่แทนคุกเก่าสวนเจ้าเชตุเนื่องจากรัชกาลที่ ๕ เสด็จประพาสสิงคโปร์อินเดีย มลายู ได้ทอดพระเนตรคุกของทางสิงคโปร์ว่าสะอาดเรียบร้อยทันสมัยที่สุดในยุคนั้น จึงมีพระราชดำริสร้างคุกใหม่เหมือนสิงคโปร์ สถานที่สร้างอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของพระนครติดกับกำแพงพระนครตรงป้อมหมื่นทะเลและอยู่เหนือคลองหลอด ปัจจุบันคือ บริเวณคลองวัดราชบพิธมาบรรจบกับคลองโอ่งอ่าง (คลองคูพระนคร) เหนือประตูสามยอด เมื่อสร้างคุกใหม่เสร็จแล้วก็ให้รื้อคุกเก่าเสียที่หน้าคุกใหม่มีถนนตัดผ่านอยู่สายหนึ่งคือถนนมหาไชย เดิมเป็นเพียงทางเดินเล็กๆ เมื่อปลายรัชกาลที่ ๔ จนถึงต้นรัชกาลที่ ๕ ริมกำแพงในพระนครและนอกพระนคร มีบรรดากระดือของเหล่าราษฎรปลูกติดๆ กันเป็นระยะๆ เป็นเพิงด้านหลังติดกับกำแพงพระนคร ด้านหน้าเพิงหันออกสู่ทางเดินเส้นนี้ รัชกาล ๕ จึงได้สร้างเป็นถนนในเวลาต่อมาหลังจากที่พระองค์เสด็จกลับจากประพาสยุโรป

ในสมัยรัชกาลที่ ๕ คุกใหม่ใช้นักโทษมหันตโทษและนักโทษประหาร นักโทษประหารจะถูกประหารที่วัดโคก (วัดพลับพลาไชย) มาในสมัยรัชกาลที่ ๖ ได้สร้างคุกบางขวาง นักโทษมหันตโทษและนักโทษประหาร จึงได้ย้ายมาคุกบางขวาง

คุกใหม่คือเรือนจำกรุงเทพมหานครสำหรับขังนักโทษคดีอาญาเสพติดคุกนี้ได้รื้อไปแล้ว

สถานที่เหล่านี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่มีความเจริญขึ้นตามลำดับ อาคารรอบๆ วังทั้งที่เป็นที่อยู่ของประชาชนและสถานที่ราชการมีการรื้อและสร้างใหม่ อย่างไรก็ตามผู้เขียนเห็นว่าเราควรบำรุงรักษาสถานที่เหล่านี้ให้คงอยู่คู่กับชาติไทยตลอดไป เพื่อแสดงให้เห็นว่าแผ่นดินสยามมีรากฐานวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน

Changes around the Grand Palace

The Grand Palace and its vicinity attract many tourists from around the world to visit many historic places e.g. Ta Rajaworadis, Ta Chang Wangna, Ta Phra, Ta Rong Mo, Ta Rongyakao, Bangluang Canal, Sanam Luang and Kook Mai.

These historic places have undergone changes over the time.

อานนท์ ตรังศรีชาติ

จบการศึกษาปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ชื่นชอบและศึกษาวัฒนธรรมประเพณีจีน เคยเขียนบทความเกี่ยวกับสุภาพจีนลงใน “ความรู้คือประทับ”

สรุป ปริทรรศน์

เอสโซ่สนับสนุนโครงการ “คู้งกระเบนเกิดไถ้องค์ ราชัน พัฒนาชายหาดร่วมกัน เพื่อสานฝันทะเลงาม”

นายอิศรา สุนทรวิภาต ที่ปรึกษาประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มอบเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท แก่นายมานพ วีระอาชากุล รองผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี เพื่อสนับสนุน โครงการ “คู้งกระเบนเกิดไถ้องค์ราชัน พัฒนาชายหาดร่วมกัน เพื่อสานฝันทะเลงาม” ในพื้นที่ดำเนินงานของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เอ็กซอนโมบิล เอ็กซ์โพลเรชั่นฯ สนับสนุนโครงการ ปรับปรุงโรงอาหาร ที่ว่าการอำเภอน้ำพอง

นายยงยศ หาญสุวณิช รองประธาน บริษัท เอ็กซอนโมบิล เอ็กซ์โพลเรชั่น แอนด์ โพรดักชั่น โคราช อิงค์ (EMEPKI) และ นายมิตรสงฆ์วงศ์กุลพิศาล ผู้จัดการศูนย์ผลิตก๊าซธรรมชาติน้ำพอง ร่วมทำพิธีส่งมอบโรงอาหารที่ปรับปรุงแล้วของที่ว่าการอำเภอน้ำพอง โดยมี นายศิริศักดิ์ ภิญญพานูวัฒน์ นายอำเภอน้ำพอง เป็นผู้รับมอบ ณ ที่ว่าการอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

สโมสเรสโซ่มอบเครื่องดนตรีและทุนการศึกษาให้ แก่นักศึกษาวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มศว.องครักษ์

นายสมเจตน์ สายฝน กรรมการและผู้จัดการฝ่ายขายเคมีภัณฑ์ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในฐานะ นายกสโมสรมหาวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย ร่วมกับพนักงานเอสโซ่ ชมรมพุทธศาสตร์ และชมรมสตรี บริจาคทุนการศึกษา และอุปกรณ์เครื่องดนตรีสำหรับใช้ในการฝึกซ้อม มูลค่ากว่า ๖๐,๐๐๐ บาท แก่ นักศึกษาวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อ.เมือง จ.นครนายก นักศึกษาที่ได้รับทุนเป็นผู้ที่อาศัยอยู่เขตชายแดน โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำนาจ เย็นสบาย รองอธิการบดีฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้ และประธานยุทธศาสตร์การจัดการความรู้เพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นผู้รับมอบ

เอสโซ่สนับสนุนการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ อาชีวศึกษา-เอสโซ่ ระดับ ปวช. และ ปวส. ปี ๒๕๕๒

นายมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล กรรมการและผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มอบเงินจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แก่ ศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. ชินธุสรวร สวัสดิวัฒน์ นายกสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการแข่งขันสำหรับนักเรียนระดับอาชีวศึกษาตอนต้น (ปวช.) และระดับอาชีวศึกษาชั้นสูง (ปวส.) ในโครงการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์อาชีวศึกษา-เอสโซ่ ระดับ ปวช. ครั้งที่ ๓ และ ระดับ ปวส. ครั้งที่ ๑๙ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยจัดแสดงผลงานระหว่างวันที่ ๘-๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี

โรงกลั่นฯ สนับสนุนโครงการสวนสัตว์สู่ชุมชน

นายไพโรจน์ ศศิวงศ์ภักดี ผู้จัดการประชาสัมพันธ์และบริหาร สำนักงาน โรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชา เป็นประธานเปิดงาน “โครงการสวนสัตว์สู่ชุมชน” ซึ่งเป็นความร่วมมือของโรงกลั่นฯ และสวนสัตว์เปิดเขาเขียว นำสัตว์ไปให้น้องๆ นักเรียนโรงเรียนวัดใหม่เนินพะยอม ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึงประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวนประมาณ ๖๐๐ คน ได้ชม สัมผัส และเรียนรู้พฤติกรรมของสัตว์จริงๆ ซึ่งนอกจากจะได้รับความรู้แล้ว ยังเป็นการปลูกจิตสำนึกให้รู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งน้องๆ ต่างสนุกกับกิจกรรมภายในงานเป็นอย่างยิ่ง

เอ็กซอนโมบิล เอ็กซ์โพลเรชั่นฯ ร่วมมอบทุนการ ศึกษาเด็กนักเรียนในท้องถิ่น

เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ ที่ผ่านมา ณ หอประชุม ๑๐๐ ปี ที่ว่าการอำเภอน้ำพอง นายยงยศ หาญสุวณิช รองประธาน บริษัท เอ็กซอนโมบิล เอ็กซ์โพลเรชั่น แอนด์ โพรดักชั่น โคราช อิงค์ (EMEPKI) พร้อมผู้บริหารกลุ่มธุรกิจพลังงานอำเภอน้ำพอง ร่วมพิธีมอบ “ทุนการศึกษากลุ่มธุรกิจพลังงานอำเภอน้ำพอง” แก่เด็กนักเรียนระดับที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ในพื้นที่ อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น โดยมี นายพยัคฆ์ ชาญประเสริฐ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป็นประธานในพิธี

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม แสดงความยินดีกับเอ็กซอนโมบิล เนื่องในโอกาสฉลองความสำเร็จในการดำเนินงาน ศูนย์บริการธุรกิจ

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง ร่วมแสดงความยินดีเนื่องในโอกาสฉลองครบรอบ ๖ ปีของการดำเนินงาน และความสำเร็จในการบริหารบุคลากรกว่า ๒,๐๐๐ คน ของศูนย์บริการธุรกิจกรุงเทพ บริษัท เอ็กซอนโมบิล จำกัด โดยมี มร.โรเบิร์ต ไมเคิล คูเปอร์ (ชาว) ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ และนายมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล (ชาวไทย) กรรมการและผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท เอ็กซอนโมบิล จำกัด ให้การต้อนรับ โดยพิธีจัดขึ้นเมื่อเร็วๆ นี้ ณ โรงแรม แมนดาริน โอเรียนเต็ล กรุงเทพฯ

เอสโซ่ร่วมงานเปิดนิทรรศการผลงานฝีมือของศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบางไทร

ฯพณฯ พลเอก พิจิตร กุลละวณิชย์ องคมนตรี ตัดริบบิ้นในพิธีเปิดงานแสดงนิทรรศการ “ศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา” ของศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ เมื่อเร็วๆ นี้ ที่ห้อง Life Style ชั้น ๒ ศูนย์การค้าสยามพารากอน กรุงเทพฯ โดยมี นายอิศรา สุนทรวินาต (แถวสอง ที่ ๒ จากซ้าย) ที่ปรึกษาประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) นางนัยนา เศรษฐบุตร (แถวสอง ที่ ๒ จากขวา) กรรมการบริหารและรองผู้อำนวยการศูนย์ศิลปาชีพบางไทร และนายเกรียงศักดิ์ ดันติพิภพ (แถวสอง ขวา) ผู้บริหารอาวุโสสายการตลาด บริษัท สยามพารากอน ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ร่วมในพิธี

โรงกลั่นฯ สนับสนุน แรลลี่ ตามรอยตะวัน เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

โรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชา ร่วมกับ สถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. พัทยา ๑๐๗.๗๕ MHz. จัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโครงการ แรลลี่ ตามรอยตะวัน ตอน “รวมพลังรักษ์ฯ พิทักษ์สิ่งแวดล้อม” ซึ่งกิจกรรมนี้ได้จัดขึ้นต่อเนื่องกันเป็นปีที่ ๑๑ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะปลูกจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในปีนี้มีรถจำนวนกว่า ๗๐ คัน และผู้เข้าร่วมโครงการประมาณ ๒๕๐ คน เส้นทางการแข่งขันเริ่มปล่อยตัวที่ชายหาดบางแสน โดยมีนางนาฏยา เสวกแก้ว ผู้จัดการประชาสัมพันธ์โครงการพิเศษร่วมในพิธีเปิด

สโมสรพนักงานเอสโซ่มอบอุปกรณ์การศึกษาให้กับเด็กนักเรียน

นายสมเจตน์ สายฝน (ยืนแถวหน้า ที่ ๔ จากซ้าย) กรรมการและผู้จัดการฝ่ายขายเคมีภัณฑ์ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในฐานะนายกสโมสรพนักงานเอสโซ่ ร่วมกับพนักงานเอสโซ่ ชมรมพุทธศาสตร์ และชมรมสตรี บริจาคทุนการศึกษา หนังสือ อุปกรณ์การเรียน เครื่องโทรสาร รวมทั้งทุนเล่าเรียน รวมมูลค่ากว่า ๕๐,๐๐๐ บาท ให้นักเรียนโรงเรียนวัดตำหนัก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก และเลี้ยงอาหารกลางวันแก่คุณครูและนักเรียน โดยมีนายธีระชิต แก้วกิตติ์ (ยืนแถวหน้า ที่ ๕ จากซ้าย) ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดตำหนัก เป็นผู้รับมอบ เมื่อเร็วๆ นี้

พลังแห่งศักยภาพ พลังงานที่เราภูมิใจ

บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) และ บริษัทในเครือเอ็กซอนโมบิล มุ่งมั่นนำประสบการณ์กว่าร้อยปีในประเทศไทยมาสร้างสรรค์บริการด้านพลังงาน เพื่อมอบหมายความพึงพอใจให้คนไทย และ ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ให้รุดหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง

ในแต่ละวัน ผลิตภัณฑ์ที่เปี่ยมคุณภาพหลากหลายจากโรงกลั่นระดับมาตรฐานโลก ของเอสโซ่ที่ศรีราชา จะขนส่งผ่านทางท่อส่งน้ำมัน ทางเรือ และ ทางรถบรรทุก ไปยังเครือข่ายสถานีบริการเอสโซ่ และ ช่องทางการจัดจำหน่ายทั่วประเทศ

เราภูมิใจที่ได้ตอบสนองความต้องการของคนไทยหลายล้านคนด้วยผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่มีคุณภาพ ด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมไทย พร้อมความมุ่งมั่นที่จะช่วยสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศไทย และชาวไทยอย่างต่อเนื่อง

เรา ร่วมกันประสานพลังแห่งศักยภาพเพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ เพื่อคุณ

esso.co.th

เครื่องหมายการค้าของเอ็กซอนโมบิล

ExxonMobil
มุ่งมั่น สร้างสรรค์พลังงานโลก™

บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ๓๑๙๕/๑๗-๒๙ ถนนพระราม ๔ ตู๊ ป.ณ. ๑๘๙ กรุงเทพมหานคร โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๐๐๐
ความรู้คือประทีป เป็นวารสารราย ๓ เดือน จัดพิมพ์และเผยแพร่เป็นอภินันทนาการโดยฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๒
ความเห็นหรือข้อเสนอนะใดๆ ที่ปรากฏในวารสารนี้ ย่อมเป็นของผู้ประพันธ์เอง บริษัท เอสโซ่ฯ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วยเสมอไป
ออกแบบ บริษัท เวิร์ค อีฟ ครีเอทีฟ กรุ๊ป จำกัด โทร. ๐-๒๙๘๙-๘๕๐๐-๑ พิมพ์ที่ บริษัท เพอร์เฟกต์ พรินท์ แอนด์ แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด โทร. ๐-๒๔๓๓-๘๘๒๒